

II

(Oznámenia)

OZNÁMENIA INŠTITÚCIÍ, ORGÁNOV, ÚRADOV A AGENTÚR EURÓPSKEJ
ÚNIE

EURÓPSKA KOMISIA

OZNÁMENIE KOMISIE

Usmernenie k plánom obnovy a odolnosti v kontexte plánu REPowerEU

(2023/C 80/01)

Geopolitická situácia sa od prijatia nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti⁽¹⁾ značne zmenila. Nevypovokovaná vojenská agresia Ruska voči Ukrajine vytvorila obrovské problémy pre energetickú úniu EÚ a zhoršila hospodárske a sociálne dôsledky krízy spôsobenej ochorením COVID-19. S cieľom riešiť tieto problémy a na žiadosť Európskej rady Komisia 18. mája 2022 navrhla posilniť silu Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v rámci plánu REPowerEU.

Nariadením o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti zmeneným nariadením o kapitole REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, ktoré má čoskoro nadobudnúť účinnosť (ďalej len „nariadenie o pláne REPowerEU“), sa zlepší schopnosť Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti účinne riešiť ciele plánu REPowerEU a prispievať k energetickej bezpečnosti, diverzifikácii dodávok energie v Únii, vyššiemu využívaniu obnoviteľných zdrojov energie a energetickej efektívnosti, zvýšeniu kapacít na uskladňovanie energie a potrebnému zníženiu závislosti od fosílnych palív do roku 2030. Nariadenie o pláne REPowerEU poskytuje potrebný rámec na to, aby investície a reformy posilňujúce energetickú odolnosť EÚ boli realizované čo najskôr. V nariadení sa vymedzujú osobitné ciele plánu REPowerEU, ktorým by sa mali venovať investície a reformy, ktoré sa ako súčasť osobitných kapitol REPowerEU majú zahrnúť do existujúcich plánov obnovy a odolnosti. Okrem toho sa v nariadení stanovujú účelovo viazané finančné zdroje na financovanie príslušných opatrení.

Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti so svojim novým komponentom REPowerEU bude takisto nápomocný pri posilňovaní konkurencieschopnosti priemyslu EÚ. Ponúka významné príležitosti dodatočného financovania na urýchlenie transformácie priemyslu EÚ na technológie s nulovými alebo nízkymi emisiami CO₂ na ceste k nulovej bilancii emisií a na podporu investícií do nových výrobných kapacít v oblasti čistých technológií. Politické ciele zakotvené v nariadení o pláne REPowerEU výslovne obsahujú ciele, ktoré sa priamo týkajú urýchlenej a spravodlivej priemyselnej transformácie na klimaticky neutrálne hospodárstvo vrátane priemyselnej dekarbonizácie, zelených zručností a rozvoja hodnotových reťazcov v technológiách, ktoré sú strategické pre zelenú transformáciu. Vzhľadom na naliehavú potrebu riešiť tieto výzvy a s prihliadnutím na celkové vyváženie priorít plánu REPowerEU sa členské štáty vyzývajú, aby do svojich upravených plánov začlenili opatrenia podporujúce súčasnú a budúcu konkurencieschopnosť priemyselných odvetví čistých technológií. Ako sa uvádza v oznámení⁽²⁾, ktoré prijala Komisia, malo by ísť predovšetkým o regulačné opatrenia na urýchlenie postupov udeľovania povolení na projekty čistých technológií, daňové úľavy alebo iné formy finančnej podpory s cieľom stimulovať zavádzanie projektov čistých technológií, ako aj o obnovené úsilie o zvyšovanie úrovne zručností pracovnej sily, pokiaľ ide o tieto čisté technológie.

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

(2) Priemyselný plán v kontexte Zelenej dohody určený pre vek emisnej neutrálnosti, 1. február 2023, [COM(2023) 62] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52023DC0062>

Nariadenie o pláne REPowerEU tiež poskytne členským štátom dodatočnú flexibilitu v rámci programového obdobia politiky súdržnosti 2014 – 2020 prostredníctvom opatrení SAFE (podpora cenovo dostupnej energie). Členské štáty tak budú môcť použiť nevyčerpané finančné prostriedky na poskytnutie priamej podpory zraniteľným domácnostiam a malým a stredným podnikom, aby im pomohli čeliť zvýšeným nákladom na energiu. Súčasnú usmernenie sa nevzťahuje na tieto opatrenia.

V tomto usmernení sa vysvetľuje postup úpravy existujúcich plánov a spôsoby vypracovania kapitol REPowerEU. V časti 1 tohto usmernenia sa vysvetľujú právne dôvody úpravy prijatých plánov obnovy a odolnosti, kým časť 2 sa týka vypracovania kapitoly REPowerEU a jej obsahu. Špecifikuje informácie, ktoré by členské štáty mali predložiť Komisii v súvislosti s dôvodmi, cieľmi a povahou zmien v ich plánoch obnovy a odolnosti. Toto usmernenie nahrádza usmernenie, ktoré Komisia uverejnila v máji 2022, pričom usmernenie z januára 2021 ⁽³⁾ o vypracovaní plánov obnovy a odolnosti celkovo ostáva v platnosti.

Pri vypracúvaní zmien plánov obnovy a odolnosti s cieľom začleniť kapitoly REPowerEU je dôležité zdôrazniť tieto zásady:

- Prvou prioritou ostáva rýchle vykonávanie plánov obnovy a odolnosti. Členské štáty by mali naďalej vyvíjať maximálne možné úsilie, aby včas predkladali žiadosti o platbu a zabezpečili pokrok v oblasti reforiem a investícií, čo umožní včasné vyplácanie finančných prostriedkov.
- V záujme rýchleho zavedenia opatrení plánu REPowerEU by členské štáty mali predložiť svoje upravené plány obnovy a odolnosti s kapitolami REPowerEU najneskôr do 30. apríla 2023. Každú revíziu svojho plánu obnovy a odolnosti by členské štáty mali predložiť ako samostatný dodatok. Kapitoly REPowerEU by sa mali komplexne zaoberať výzvami, ktorým členské štáty čelia.
- Na zaistenie rýchleho pokroku v dosahovaní cieľov plánu REPowerEU by členské štáty mali uprednostniť opatrenia, ktorých vykonávanie už prebieha a ktoré sa môžu uskutočniť do roku 2026. Členské štáty by mali dbať aj na možný vplyv zmien existujúceho plánu obnovy a odolnosti na profil vyplácania. Celkovo by členské štáty mali posúdiť aj harmonogram vykonávania existujúcich opatrení, aby sa uistili, že budú splnené podľa dohodnutého časového rámca.
- Zostávajúce úvery z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti poskytujú dodatočné financovanie na reformy a investície z kapitol REPowerEU. S cieľom zaistiť optimálne pridelovanie týchto úverov by členské štáty mali čo najskôr, ale najneskôr do 30 dní od nadobudnutia účinnosti nariadenia o pláne REPowerEU, prejaviť svoj záujem o úver.
- Zmeny vykonané v plánoch obnovy a odolnosti podľa článkov 18 a 21 by nemali znižovať celkové ambície členských štátov, najmä v súvislosti s opatreniami, ktoré riešia odporúčania pre jednotlivé krajiny a ktoré pomáhajú dosahovať zelené a digitálne ciele. Dodatočné investície a reformy zahrnuté v prepracovaných plánoch obnovy a odolnosti by mali byť zamerané na ciele plánu REPowerEU.
- Členské štáty sa takisto vyzývajú, aby zhodnotili a prediskutovali s Komisiou svoje doterajšie skúsenosti s vykonávaním mechanizmu s cieľom zistiť, či by prípadné zmeny ich vnútroštátnych vykonávacích rámcov mohli pomôcť zlepšiť realizáciu reforiem a investícií.

⁽³⁾ https://commission.europa.eu/system/files/2021-01/document_travail_service_part1_v2_en.pdf.

Obsah

ČASŤ I	DODATOČNÉ FINANCOVANIE A ÚPRAVA PLÁNOV OBNOVY A ODOLNOSTI	4
	I. Úvod	4
	II. Dodatočné financovanie	4
	III. Predbežné financovanie	9
	IV. Zmena plánu s cieľom zohľadniť aktualizáciu nového maximálneho finančného príspevku	9
	V. Zmena alebo nahradenie plánu, keďže plán alebo jeho časť už nemožno zrealizovať z dôvodu objektívnych okolností	10
ČASŤ II	USMERNENIE K VYPRACOVANIU A PREDKLADANIU DODATKOV	11
	I. Kapitola REPowerEU	13
	II. Všeobecné usmernenie týkajúce sa úpravy plánov obnovy a odolnosti	24
PRÍLOHA I	FINANČNÉ NÁSTROJE	35
PRÍLOHA II	VZOR VYHLÁSENIA O ZÁMEROCH V SÚVISLOSTI S ÚVERMI V RÁMCI MECHANIZMU NA PODPORU OBNOVY A ODOLNOSTI	37
PRÍLOHA III	VZOR VYHLÁSENIA O ZÁMERE V SÚVISLOSTI S PREVODMI Z POBREXITOVEJ ADAPTAČNEJ REZERVY	38
PRÍLOHA IV	VZOR DODATKU K PLÁNU OBNOVY A ODOLNOSTI	39
PRÍLOHA V	VZOR KAPITOLY REPOWEREU	44

ČASŤ I

DODATOČNÉ FINANCOVANIE A ÚPRAVA PLÁNOV OBNOVY A ODOLNOSTI**I. Úvod**

Členským štátom sa odporúča, aby pri úprave svojich plánov obnovy a odolnosti pracovali s konsolidovaným znením svojho počiatočného plánu, v ktorom by mali byť vyjadrené zmeny zavedené počas fázy posudzovania a ktorý by mal byť v úplnom súlade s príslušnými vykonávacími rozhodnutiami Rady. Členské štáty, ktoré nekonsolidovali svoj počiatočný plán, sa vyzývajú, aby pristúpili k jeho konsolidácii ešte pred jeho úpravou. Upravené plány by členské štáty mali predložiť vo forme dodatku k svojim konsolidovaným plánom. Osobitný vzor takéhoto dodatku obsahuje príloha IV k tomuto usmerneniu.

Všetky úpravy plánov budú zahŕňať nové posúdenie Komisiou v súlade s článkom 19 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti. V súlade s článkom 20 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti sa bude vyžadovať vykonávacie rozhodnutie Rady, ktorým sa na základe návrhu Komisie schváli kladné posúdenie plánu. Na posúdenie sa v prípade potreby nadviaže podpísaním novej alebo zmenenej dohody o financovaní a/alebo o úvere medzi Komisiou a dotknutým členským štátom a pred vykonaním akejkoľvek platby podpisom operačných dohôd.

Členské štáty sa vyzývajú, aby pred predložením upravených plánov obnovy a odolnosti najprv viedli neformálny dialóg s útvarmi Komisie. Tento dialóg, podobne ako dialóg pred predložením počiatočných plánov obnovy a odolnosti, je zameraný na to, aby členským štátom pomohol pripraviť úpravy plánov obnovy a odolnosti.

Členským štátom sa dôrazne odporúča, aby upravené plány obnovy a odolnosti predložili najneskôr do apríla 2023, teda pred zákonnou lehotou 31. augusta 2023 na predloženie upravených plánov obnovy a odolnosti so žiadosťou o úver. Keďže lehotou na viazanie súm dostupných v rámci zvyšných 30 % prideleného grantu je koniec roka 2023, členským štátom sa dôrazne odporúča – bez ohľadu na to či žiadajú alebo nežiadajú o úver –, aby nepredkladali upravené plány obnovy a odolnosti po auguste 2023, pretože nebude zaručené, že proces posudzovania a prijímania sa bude dať dokončiť včas na podpísanie dohôd o financovaní a/alebo o úvere ešte v roku 2023. V takomto prípade sa členský štát vystavuje riziku straty 30 % svojho prideleného grantu a prístupu k úverom.

II. Dodatočné financovanie

Po nadobudnutí účinnosti nariadenia o pláne REPowerEU každý upravený plán obnovy a odolnosti, ktorý bude zahŕňať dodatočnú finančnú podporu vo forme úverov, zdrojov zo systému obchodovania s emisiami (ďalej len „ETS“) podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES a/alebo prevodov z pobrexítovskej adaptačnej rezervy zriadenej nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1755, musí obsahovať kapitolu REPowerEU v súlade s článkom 21c nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti. Dodatočná finančná podpora týkajúca sa kapitoly REPowerEU sa bude vyplácať spolu so zvyškom finančného príspevku v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a prípadne s úverovou podporou podľa spoločného harmonogramu splátok.

Zdroje z ETS na účely plánu REPowerEU

Nariadením o pláne REPowerEU sa zavádza nová kategória nenávratnej finančnej podpory. Tieto zdroje sa môžu použiť iba na financovanie reforiem a investícií uvedených v kapitole REPowerEU, ako sa uvádza v článku 21c ods. 1 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti (pozri osobitnú časť II) – okrem opatrení, na ktoré sa vzťahuje výnimka v rámci zásady „výrazne nenarušiť“. Prístup k tejto dodatočnej nenávratnej finančnej podpore si vyžaduje dodatočné míľniky a ciele, ktoré sa majú zahrnúť do harmonogramu splátok v každom vykonávacom rozhodnutí Rady. V profile vyplácania sa nebude rozlišovať medzi zdrojmi financovania.

Komisia rovnako ako v prípade počiatočných plánov obnovy a odolnosti odpočíta podiel z dodatočnej nenávratnej finančnej podpory pochádzajúcej zo zdrojov ETS na pokrytie administratívnych výdavkov v súlade s článkom 21a ods. 3 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti.

Tabuľka 1

Dodatočné granty v rámci plánu REPowerEU podľa členských štátov

Členský štát	Podiel (% z celkovej sumy)	Suma (v EUR v bežných cenách)
Belgicko	1,41 %	282 138 922
Bulharsko	2,40 %	480 047 020
Česko	3,41 %	681 564 712
Dánsko	0,65 %	130 911 150
Nemecko	10,45 %	2 089 555 318
Estónsko	0,42 %	83 422 597
Írsko	0,45 %	89 598 110
Grécko	3,85 %	769 221 929
Španielsko	12,93 %	2 586 147 350
Francúzsko	11,60 %	2 320 955 407
Chorvátsko	1,35 %	269 441 467
Taliansko	13,80 %	2 760 000 000
Cyprus	0,26 %	52 487 457
Lotyšsko	0,62 %	123 982 817
Litva	0,97 %	194 020 453
Luxembursko	0,15 %	30 000 000
Maďarsko	3,51 %	701 565 457
Malta	0,15 %	30 000 000
Holandsko	2,28 %	455 041 644
Rakúsko	1,05 %	210 620 057
Poľsko	13,80 %	2 760 000 000
Portugalsko	3,52 %	704 419 725
Rumunsko	7,00 %	1 399 326 315
Slovinsko	0,58 %	116 909 535
Slovensko	1,83 %	366 959 257
Fínsko	0,56 %	112 935 884
Švédsko	0,99 %	198 727 417

Prevody a iné možnosti financovania týkajúce sa fondov EÚ

Fondy zdieľaného riadenia, na ktoré sa vzťahuje nariadenie o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027

V článku 7 ods. 1 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti sa predpokladá, že členské štáty budú mať v súlade s podmienkami nariadenia o spoločných ustanoveniach možnosť previesť do Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti najviac 5 % svojich počiatočných pridelených prostriedkov v rámci každého fondu (okrem Fondu na spravodlivú transformáciu), na ktorý sa vzťahuje nariadenie (EÚ) 2021/1060 (nariadenie o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027). Podľa článku 26 nariadenia o spoločných ustanoveniach sa do iných nástrojov EÚ riadených priamo alebo nepriamo môže previesť najviac 5 % prostriedkov z fondov, na ktoré sa vzťahuje nariadenie o spoločných ustanoveniach, na rozpočtové obdobie 2021 – 2027, a to výlučne v prospech dotknutého členského štátu. V plnej miere sa uplatňujú pravidlá nástroja EÚ, do ktorého sa zdroje prevádzajú. Toto ustanovenie umožňuje členskému štátu zvýšiť svoje zdroje, ktoré má k dispozícii v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

Členské štáty môžu požiadať o takéto prevody v rámci dodatku k programu. Podľa článku 26 ods. 3 nariadenia o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027 musia byť žiadosti o takýto prevod na základe zmeny programu náležite odôvodnené z hľadiska komplementarity a výsledkov, ktoré sa majú dosiahnuť.

Táto možnosť previesť najviac 5 % prostriedkov z fondov podľa článku 26 nariadenia o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027 sa môže využiť na kompenzáciu zníženia výšky pridelených finančných prostriedkov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v súvislosti s ktorýmkoľvek opatrením uvedeným v existujúcom pláne obnovy a odolnosti. Môže sa využiť aj na reformy a investície uvedené v kapitole REPowerEU (*).

Okrem toho môžu členské štáty v súlade s článkom 26a nariadenia o spoločných ustanoveniach zmeneného nariadením o pláne REPowerEU použiť až 7,5 % svojich počiatočných národných pridelených prostriedkov v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu plus a Kohézneho fondu na podporu cieľov plánu REPowerEU v súlade s pravidlami pre jednotlivé fondy, a to prostredníctvom zmeny programu podľa článku 24 nariadenia o spoločných ustanoveniach.

Tabuľka 2

Dostupné sumy na prevody podľa článku 26 nariadenia o spoločných ustanoveniach

v mil. EUR, zaokrúhlené	Dostupné potenciálne sumy na prevody podľa článku 26 nariadenia o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027 (k decembru 2022) (*)
BE	134,7
BG	363,4
CZ	910,2
DK	25,9
DE	865,9
EE	153,7
IE	59,9
EL	412,8
ES	1 769,4
FR	842,6
HR	435,4
IT	2 104,9
CY	45,2
LV	214,6
LT	305,1
LU	2,9
HU	1 086,4
MT	24,9
NL	64,9
AT	57,5
PL	3 609,0
PT	1 112,6

(*) Podľa článku 26a ods. 1 nariadenia o spoločných ustanoveniach členské štáty, ktoré predkladajú kapitolu REPowerEU, môžu požiadať, aby sa až 7,5 % ich počiatočných národných pridelených prostriedkov v rámci EFRR, ESF+ a Kohézneho fondu zahrnulo do priorit prispievajúcich cieľom plánu REPowerEU, ako sa stanovuje v článku 21c nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti, za predpokladu, že takáto podpora prispieva k osobitným cieľom dotknutého fondu, ako sa stanovuje v nariadeniach o jednotlivých fondoch. Suma vo výške 7,5 % národných pridelených prostriedkov v rámci nariadenia o spoločných ustanoveniach, ktorá sa používa na investície prispievajúce k cieľom plánu REPowerEU, však nie je súčasťou kapitol REPowerEU ani plánov obnovy a odolnosti.

RO	1 461,0
SI	152,9
SK	617,9
FI	65,1
SE	96,3

(*) Na základe pridelených prostriedkov pre Európsky fond regionálneho rozvoja, Kohézny fond a Európsky sociálny fond plus po prevodoch vykonaných v súvislosti s prijatím partnerských dohôd.

Pobrexitová adaptačná rezerva

Členský štát môže takisto previesť do Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti všetky svoje predbežne pridelené prostriedky v rámci pobrexitovej adaptačnej rezervy alebo ich časť na financovanie investícií a reforiem zo svojej kapitoly REPowerEU, a to výlučne v prospech dotknutého členského štátu. V rámci pobrexitovej adaptačnej rezervy sa 80 % týchto predbežne pridelených prostriedkov vypláca členským štátom ako predbežné financovanie rozdelené do troch tranží vo výške 40 % (v roku 2021), 30 % (v roku 2022) a 30 % (v roku 2023); zvyšná suma predbežne pridelených prostriedkov sa vyplatí v roku 2025 na základe zdokumentovania dostatočných oprávnených výdavkov.

Ročné predbežné financovanie v rámci pobrexitovej adaptačnej rezervy na roky 2022 a 2023 sa má vyplatiť do konca apríla. Aby bolo možné zohľadniť prípadné zámery prevodu tranže predbežného financovania na rok 2023 v rámci pobrexitovej adaptačnej rezervy ešte pred jej vyplatením, členské štáty musia do 1. marca 2023 oznámiť Komisii každý zámer previesť finančné prostriedky z pobrexitovej adaptačnej rezervy do Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Malo by to byť vo forme e-mailu podľa vzoru uvedeného v prílohe III. Táto žiadosť by mala obsahovať všeobecné vysvetlenie spoločných cieľov pobrexitovej adaptačnej rezervy aj kapitoly REPowerEU, ktoré by malo preukázať, že sa oboje zameriavajú na posilnenie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti. Od členských štátov sa neočakáva, že poskytnú odôvodnenie jednotlivých opatrení. Keď Komisia dostane tieto informácie, vyplatenie tranže predbežného financovania na rok 2023 sa pozastaví.

V závislosti od sumy, ktorú sa členský štát rozhodne previesť do Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, sa použije jeden z týchto postupov:

- Ak je prevádzaná suma nižšia ako zostávajúca suma predbežne pridelených prostriedkov, ktoré ešte neboli vyplatené v rámci pobrexitovej adaptačnej rezervy (ako predbežné financovanie), prevod sa uskutoční v sumách podľa pobrexitovej adaptačnej rezervy, ktoré by sa inak vyplatili v rokoch 2023 a 2025.
- Ak je prevádzaná suma vyššia ako časť predbežne pridelených prostriedkov v rámci pobrexitovej adaptačnej rezervy, ktoré ešte neboli vyplatené, najprv sa prevedú sumy, ktoré ešte neboli vyplatené v rámci pobrexitovej adaptačnej rezervy. Rozdiel sa potom bude (čiastočne alebo úplne) financovať zo súm už zaplatených v rokoch 2021 a 2022 ako predbežné financovanie v rámci pobrexitovej adaptačnej rezervy, ktoré by sa najprv muselo vymáhať od dotknutého členského štátu. Členské štáty budú mať možnosť vyjadriť svoju voľbu, aby Komisia takéto vymáhania v maximálnej možnej miere kompenzovala prostredníctvom zníženia akejkoľvek vhodnej budúcej platby, a to aj v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

Tabuľka 3

Pridelené prostriedky v rámci pobrexitovej adaptačnej rezervy a vyplatené predbežné financovanie v rámci pobrexitovej adaptačnej rezervy

v mil. EUR, zaokrúhlené	Pridelené prostriedky v rámci pobrexitovej adaptačnej rezervy	Vyplatené predbežné financovanie v rámci pobrexitovej adaptačnej rezervy
BE	386,6	211,8
BG	15,4	8,4
CZ	54,9	
DK	275,0	150,7
DE	646,6	354,2
EE	6,6	3,6
IE	1 165,2	638,3
EL	38,6	21,2

ES	272,4	149,3
FR	735,6	403,0
HR	7,2	3,9
IT	146,8	80,4
CY	52,1	28,5
LV	10,9	6,0
LT	12,2	6,7
LU	128,5	70,4
HU	57,2	31,3
MT	44,3	24,3
NL	886,3	485,5
AT	27,7	15,2
PL	173,6	95,1
PT	81,4	44,6
RO	43,2	23,6
SI	5,3	
SK	36,3	19,9
FI	23,2	
SE	137,4	75,3
EÚ27	5 470,4	

Žiadosť o úver v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti

Na podporu nových reforiem a investícií navrhovaných v upravených plánoch môžu členské štáty využiť financovanie za veľmi priaznivých podmienok financovania úverov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členským štátom sa osobitne odporúča, aby na financovanie dodatočných reforiem a investícií využili tento zdroj financovania, ktorý Komisia môže poskytovať do konca roku 2023. Takéto úvery sú zvlášť vhodné na pokrytie vyšších finančných potrieb spojených s vykonávaním reforiem a investícií potrebných na dosahovanie cieľov plánu REPowerEU.

Konečná lehota na predkladanie žiadostí členských štátov o úvery vrátane úverov pridelených podľa článku 14 ods. 6 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti je 31. august 2023, ako sa stanovuje v článku 14 ods. 2 uvedeného nariadenia. Do 30 dní od nadobudnutia účinnosti nariadenia o pláne REPowerEU by členské štáty mali listom podľa vzoru uvedeného v prílohe II oznámiť Komisii zámer požiadať o úver. Táto povinnosť sa vzťahuje aj na tie členské štáty, ktoré si už úvery vzali do maximálnej výšky uvedenej v článku 14 ods. 5 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti (6,8 % ich HND)^(*). Takéto oznámenie by podľa možnosti malo byť predložené už skôr a malo by obsahovať údaj o výške požadovanej úverovej podpory, ak aj počiatočný zoznam investícií a reforiem, ktoré sa majú takýmto úvermi podporiť. Cieľom je zabezpečiť lepšiu predvídateľnosť rozpočtu a ďalšie stimuly pre členské štáty, aby požiadali o takúto úverovú podporu, pri súčasnom uplatňovaní zásad rovnakého zaobchádzania, solidarity, proporcionality a transparentnosti bez toho, aby bola dotknutá lehota 31. augusta 2023 stanovená v článku 14 ods. 2 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti.

Komisia na základe informácií od všetkých členských štátov bez zbytočného odkladu predloží Parlamentu a Rade prehľad vyjadrených zámerov a navrhne ďalší postup rozdeľovania dostupných zdrojov, pričom okrem iného zohľadní potreby žiadajúcich členských štátov a žiadosti o úverovú podporu, ktoré už predložili alebo plánujú predložiť ostatné členské štáty. Ak by žiadosti o úver prekročili dostupné sumy, Komisia by v súlade s potrebou zaistenia toho, aby plány obnovy a odolnosti predstavovali komplexnú a primerane vyváženú reakciu na hospodársku a sociálnu situáciu členských štátov, zohľadnila, či požadované dodatočné financovanie presahujúce stop 6,8 % prispieva alebo neprispieva ku kapitolám REPowerEU.

(*) HND v roku 2019 k dátumu uzávierky v máji 2020 podľa odôvodnenia 48 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti a prílohy 1 k uvedenému nariadeniu.

Podľa článku 14 ods. 1 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti sa úverová podpora môže poskytovať do 31. decembra 2023. V súlade s tým by všetky dohody o úvere mali nadobudnúť platnosť do 31. decembra 2023. Pred uvedeným dátumom by teda Komisia a príslušné členské štáty mali podpísať dohody o úvere a Komisii by mali byť doručené právne stanoviská potvrdzujúce splnenie všetkých ústavných a právnych požiadaviek súvisiacich s nadobudnutím platnosti týchto dohôd.

Žiadosť o úverovú podporu by mala byť dôkladne odôvodnená a mala by obsahovať predovšetkým:

- zdôvodnenie vyšších finančných potrieb,
- zoznam dodatočných reforiem a investícií so zodpovedajúcimi míľnikmi a cieľmi,
- odhady nákladov na prepracovaný plán obnovy a odolnosti.

Vyššie finančné potreby môžu byť spôsobené:

- dodatočnými reformami a investíciami, najmä na plnenie odporúčaní pre jednotlivé krajiny a riešenie výziev plánu REPowerEU,
- tým, že dotknutému členskému štátu sa znížil jeho maximálny finančný príspevok, takže presunul niektoré opatrenia z nenávratnej podpory na úvery, aby sa neznížila celková ambicióznosť jeho plánu. Na odôvodnenie takýchto žiadostí o úver by neboli potrebné žiadne dodatočné reformy alebo investície,
- požadovaním úveru na financovanie opatrení uvedených v kapitole REPowerEU.

III. Predbežné financovanie

S cieľom zaistiť, aby sa finančná podpora poskytla prednostne a použila sa na rýchlejšiu reakciu na súčasnú energetickú krízu, môžu členské štáty žiadať maximálne predbežné financovanie do výšky 20 % dodatočných finančných prostriedkov potrebných na financovanie opatrení uvedených v ich kapitolách REPowerEU. Toto potrebné dodatočné financovanie môže zahŕňať tieto zdroje:

- nové príjmy z ETS v súlade s článkom 21a,
- prevedené zdroje z pobrexítovkej adaptačnej rezervy v súlade s článkom 21b,
- prevedené zdroje z programov politiky súdržnosti v súlade s článkom 7,
- úvery v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v súlade s článkom 14,
- dodatočnú nenávratnú podporu po aktualizácii v júni 2022 v súlade s článkom 18.

Predbežné financovanie sa vypláť najviac v dvoch tranžiach; prvá platba do dvoch mesiacov od prijatia právneho záväzku uvedeného v článku 23 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti Komisiou a druhá do dvanástich mesiacov od nadobudnutia účinnosti vykonávacieho rozhodnutia Rady, ktorým sa schváli posúdenie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU.

Platby zodpovedajúce predbežnému financovaniu budú podmienené dostupnými zdrojmi, najmä dostupnosťou finančných prostriedkov z účtu NextGenerationEU, účinným predchádzajúcim prevodom zdrojov z programov zdieľaného riadenia a rozpočtovými prostriedkami schválenými v ročnom rozpočte EÚ, ako aj príjmami podľa článku 21a. Ani jedna z týchto dvoch tranží platieb v rámci predbežného financovania zdrojov prevedených podľa článku 26 nariadenia o spoločných ustanoveniach nepresiahne spolu 1 miliardu EUR za všetky členské štáty. Platba v rámci predbežného financovania sa uskutoční po posúdení všetkých žiadostí, ktoré predložili členské štáty, a v prípade potreby na pomernom základe, aby sa dodržal celkový strop 1 miliarda EUR. Finančný príspevok a prípadne suma úverovej podpory, ktoré sa majú vyplatiť, sa úmerne upravujú tak, aby sa zohľadnilo toto dodatočné predbežné financovanie kapitol REPowerEU.

IV. Zmena plánu s cieľom zohľadniť aktualizáciu nového maximálneho finančného príspevku

Podľa článku 18 ods. 2 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti môžu členské štáty aktualizovať svoje plány obnovy a odolnosti s cieľom zohľadniť aktualizovaný maximálny finančný príspevok na základe výpočtu uvedeného v článku 11 ods. 2. Komisia uverejnila aktualizáciu maximálneho finančného príspevku pre všetky členské štáty 30. júna 2022 ⁽⁶⁾.

⁽⁶⁾ Poznámka Komisie určená Rade a Európskemu parlamentu z 30. júna 2022 „Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti: aktualizácia maximálneho finančného príspevku“.

Je dôležité poznamenať, že zmenené plány obnovy a odolnosti by mali zostať také ambiciózne ako počiatočné plány (alebo by ich snahou mala byť väčšia ambícia) a naďalej by mali spĺňať všetky kritériá posudzovania uvedené v nariadení o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty musia najmä pokračovať v účinnom riešení všetkých alebo významnej podskupiny výziev identifikovaných v príslušných odporúčaníach pre jednotlivé krajiny, ako aj priorit zelenej a digitálnej transformácie.

Podľa článku 18 ods. 2 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti môžu členské štáty navrhnúť úpravu opatrení, ako aj míľnikov a cieľov, aby sa zohľadnila revízia maximálneho finančného príspevku. Komisia pri posudzovaní týchto zmien (prípadne v spojení s článkom 14 pri dodatočných opatreniach súvisiacich s úverovou podporou) zväží:

- či členský štát preukázal súvislosť medzi navrhovanými úpravami a zmenou maximálneho finančného príspevku,
- celkové účinky všetkých navrhovaných úprav v prepracovanom pláne obnovy a odolnosti vrátane nových a rozšírených opatrení v kapitolách REPowerEU vzhľadom na všetky kritériá posudzovania, ktoré musí plán spĺňať.

Aktualizáciu plánov obnovy a odolnosti s cieľom zohľadniť aktualizovaný maximálny finančný príspevok podľa článku 18 ods. 2 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti možno urobiť len raz a do konca roka 2023. S cieľom zohľadniť aktualizáciu maximálneho finančného príspevku a právne zaviazat sumu zodpovedajúcu 30 % finančného príspevku, ktorá bola vypočítaná v súlade s prílohou III k nariadeniu o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti, treba v roku 2023 zmeniť dohodu o financovaní. Na optimalizáciu procesu sa členským štátom dôrazne odporúča, aby do 30. apríla 2023 predložili jeden upravený plán, ktorý bude obsahovať zmeny podľa článku 18 ods. 2 aj zavedenie kapitoly REPowerEU.

K príkladom druhov zmien, ktoré by sa s ohľadom na uvedené skutočnosti mohli navrhnúť podľa článku 18 ods. 2, patria:

- zvýšenie sumy úverovej podpory alebo prevodov na kompenzáciu zníženia finančného príspevku,
- zvýšenie alebo zníženie cieľov alebo uceleného súboru cieľov spolu s pomernou zmenou odhadovaných nákladov na príslušné opatrenia,
- pridanie alebo odstránenie opatrení v súvislosti so zmenou finančného príspevku,
- zmena harmonogramu míľnikov a cieľov alebo prispôsobenie opisu opatrenia a míľnika/cieľa, ktoré sú ovplyvnené zmenou finančného príspevku.

Členské štáty môžu navrhnúť aj zmeny míľnikov a cieľov vo viacerých prepojených opatreniach, aby zohľadnili zmenu finančného príspevku, napríklad zjednotením viacerých malých súvisiacich opatrení do jedného. V takomto prípade by musel členský štát nahradiť konkrétne míľniky a ciele a adekvátne pridať alebo zvýšiť ambície ostatných míľnikov a cieľov za predpokladu, že celkové odhadované náklady na plán zodpovedajú aktualizovanému finančnému príspevku alebo ho preyšujú a že členský štát preukáže súvislosť medzi zmenou pridelených prostriedkov a navrhovanými zmenami plánu. O znížení alebo zmene finančného príspevku by sa mohlo uvažovať pri odôvodňovaní zníženia ambícií niektorých opatrení v komponente a odhadovaných nákladov na ne, pričom by sa zvýšili odhadované náklady na ostatné opatrenia a ich ambície.

Revízia smerom nadol

Aj keď sa konečný maximálny finančný príspevok členských štátov znížil, členským štátom sa odporúča, aby naďalej vykonávali svoje plány obnovy a odolnosti, pričom sa majú spoliehať na alternatívne zdroje financovania. Pokiaľ ide o rámec Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, významnou alternatívou sú úvery v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti podľa článku 14, ako aj prevody z iných fondov EÚ alebo využívanie vnútroštátnych zdrojov. Členské štáty môžu zníženie maximálneho finančného príspevku kompenzovať v súlade s článkom 21c ods. 2 aj dodatočným financovaním na účely kapitoly REPowerEU, a to zahrnutím existujúcich oprávnených opatrení do svojich kapitol REPowerEU až do výšky odhadovaných nákladov rovnajúcich sa zníženiu maximálneho finančného príspevku v súlade s článkom 11 ods. 2. Takéto zníženie sa vypočíta porovnaním rozdielu medzi maximálnym finančným príspevkom na základe prognózy HDP na roky 2020 a 2021 (po odpočítaní administratívnych výdavkov) a konečným maximálnym finančným príspevkom, ktorý uverejnila Komisia po zverejnení konečných údajov o HDP (po odpočítaní administratívnych nákladov). Na výpočet odhadovaných nákladov Komisia v praxi použije odhadované náklady na časti opatrení, ktoré už boli zahrnuté do prijatých vykonávacích rozhodnutí Rady a ktoré by sa previedli do kapitoly REPowerEU (okrem nových opatrení, v prípade ktorých budú potrebné nové odhady nákladov).

Revízia smerom nahor

Členské štáty, ktoré majú po aktualizácii vyšší maximálny finančný príspevok, môžu využiť dostupné dodatočné finančné prostriedky tým, že navrhnu relevantné reformy a investície alebo rozšíria už naplánované reformy a investície. Dôrazne sa im odporúča, aby v plnej miere prideliли tieto dodatočné príjmy na ciele plánu REPowerEU a zároveň zohľadnili odporúčania pre jednotlivé krajiny za rok 2022 a prípadne za rok 2023. Odhadované náklady na ich upravené plány by mali zodpovedať aspoň aktualizovanému maximálnemu finančnému príspevku, aby mohli v plnej miere využiť zvýšený maximálny finančný príspevok.

Členské štáty s vyšším maximálnym finančným príspevkom môžu využiť článok 18 nariadenia o Mechanizme na podporu plánu obnovy a odolnosti a požiadať o úpravu existujúcich opatrení za predpokladu, že sú potrebné odôvodnené zmeny, aby bolo možné zaviesť nové alebo rozšírené opatrenia, najmä opatrenia uvedené v kapitolách REPowerEU.

V. Zmena alebo nahradenie plánu, keďže plán alebo jeho časť už nemožno zrealizovať z dôvodu objektívnych okolností

Podľa článku 21 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti majú členské štáty možnosť požiadať o zmenu svojho plánu, ak z dôvodu objektívnych okolností už nemožno zrealizovať jeden alebo viac míľnikov a cieľov v ich pláne obnovy a odolnosti. Zmenené plány sa však stále budú musieť zaoberať všetkými príslušnými odporúčaniami pre jednotlivé krajiny alebo ich významnou podskupinou, ako aj všetkými ostatnými kritériami posudzovania stanovenými v nariadení o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti.

Ruská agresia voči Ukrajine výrazne ovplyvnila ceny energií a stavebných materiálov. Okrem toho vytvára ďalší tlak na celosvetové dodávateľské reťazce. Závažnosť tohto vývoja nebolo možné predvídať ani v čase zriadenia mechanizmu, ani v čase, keď väčšina členských štátov predložila svoje plány obnovy a odolnosti. Tento vývoj môže mať priamy vplyv na realizáciu niektorých investícií uvedených v plánoch a môže sa považovať za objektívne okolnosti, ktorými možno zdôvodniť žiadosť podľa článku 21.

Objektívne okolnosti môžu spôsobiť, že opatrenie už nemožno dosiahnuť s odhadovanou úrovňou nákladov alebo efektívnosti, prípadne môžu viesť k zisteniu lepšej alternatívy, ktorá lepšie prispieva k splneniu rovnakých cieľov podľa nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti alebo 11 kritérií posudzovania. V takýchto prípadoch bude musieť členský štát predložiť objektívne prvky preukazujúce neočakávanú neefektívnosť vyplývajúcu z vykonania pôvodne plánovaného prvotného opatrenia, a preukázať, že navrhovaná alternatíva je vhodnejšia na dosiahnutie zamýšľaných cieľov tohto opatrenia. Členský štát by mohol napríklad predložiť dôkazy, že alternatívne opatrenie je nákladovo efektívnejšie alebo viac prispieva k dosiahnutiu politických cieľov reformy alebo investícií.

Vzhľadom na význam cieľov plánu REPowerEU pri riešení súčasných problémov sa v zmenenom nariadení o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti výslovne uvádza, že ako objektívna okolnosť podľa článku 21 sa môže uplatniť aj potenciálny rozpor medzi existujúcim opatrením stanoveným vo vykonávacom rozhodnutí Rady a cieľmi plánu REPowerEU. Komisia individuálne posúdi, či členský štát v tejto súvislosti preukázal objektívne overiteľné skutočnosti.

Pri odvolaní sa na článok 21, pokiaľ ide o zmenu plánu, sú členské štáty zodpovedné za poskytnutie primeraného odôvodnenia na podporu navrhovaných zmien a môžu si zvoliť, aký druh dôkazov a informácií chcú predložiť na podporu svojho zdôvodnenia. Rozsah informácií, ktoré je potrebné poskytnúť, bude určený druhom a charakterom zmien a objektívnymi okolnosťami, na ktoré sa odvolávajú. Členské štáty napríklad nemusia poskytnúť dôkazy o výskyte všeobecne známych okolností (napr. nedostatkov v dodávateľských reťazcoch), ale mali by poskytnúť osobitné informácie o vplyve týchto udalostí na opatrenia a na konkrétne míľniky a ciele.

Nasledujúce scenáre môžu slúžiť ako príklady toho, aké druhy zmien by sa mohli vykonať podľa článku 21 a aký druh informácií by členské štáty mali predložiť: (*)

- Členský štát navrhuje úpravu cieľa týkajúceho sa počtu budov alebo veľkosti podlahovej plochy, ktoré by sa mali obnoviť, v dôsledku výrazného zvýšenia cien stavebných materiálov. Na podporu svojej žiadosti poskytne informácie o inflácii v stavebnom sektore vo svojom hospodárstve a buď prispôsobí svoj cieľ úmerne zvýšeným nákladom, odstráni dané opatrenie, alebo požiada o dodatočné financovanie na pokrytie zvýšených odhadovaných nákladov (v každom prípade poskytne potrebné dôkazy o kalkulácii nákladov).

(*) Tieto príklady slúžia výlučne na ilustratívne účely a v žiadnom prípade nepredurčujú posúdenie Komisie, pokiaľ ide o odôvodnenie predložené členskými štátmi.

- Členský štát navrhuje odstránenie investície týkajúcej sa obstarania superpočítača z dôvodu nedostatku polovodičov v dodávateľskom reťazci. K žiadosti sa pripojí stručný prehľad pokusov orgánov o obstaranie príslušného výrobku a dôkazy o neúspešnom postupe verejného obstarávania, ak sú k dispozícii.
- Členský štát navrhuje zmeniť podmienky mŕlnika týkajúceho sa výmeny kotlov v domácnostiach s cieľom vylúčiť z rozsahu podpory plynové kotly, keďže ich obstarávanie je v rozpore s cieľmi plánu REPowerEU, čo podľa nariadenia o pláne REPowerEU predstavuje objektívne okolnosti.
- Členský štát identifikuje výrazne nákladovo efektívnejší spôsob výstavby dopravného uzla a chcel by zmeniť príslušné technické špecifikácie v zodpovedajúcom mŕlniku. K tejto žiadosti je pripojené oznámenie vysvetľujúce typ vykonanej analýzy, ktorá ukázala, že nová metóda by bola nákladovo efektívnejšia, pričom by viedla k rovnakým celkovým výsledkom.
- Členský štát by chcel zmeniť charakteristiky vodnej elektrárne, keďže by mohla napriek mierne vyšším nákladom poskytovať výrazne lepší energetický výkon. Členský štát poskytne stručnú analýzu toho, ako by nové charakteristiky vodnej elektrárne zlepšili jej celkový výkon, ako aj aktualizovaný odhad nákladov na toto opatrenie.

Navrhované zmeny by nemali znížiť celkovú ambíciu plánov obnovy a odolnosti, mali by zaistiť, aby plány naďalej spĺňali odporúčania pre jednotlivé krajiny, a nemali by viesť k časovému odkladu realizácie na posledné roky Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Navyše opatrenia, ktorými sa nahrádzajú opatrenia považované za nevykonateľné, by mali čo najviac prispievať k cieľom plánu REPowerEU (napr. prechod od plynových kotlov na tepelné čerpadlá).

Scenár	Právny základ
Doplnenie kapitoly REPowerEU do plánu odolnosti a obnovy	článok 21c
Úprava opatrení v pláne obnovy a odolnosti po aktualizácii maximálneho finančného príspevku	článok 18 ods. 2
Zmena opatrení v pláne obnovy a odolnosti v dôsledku objektívnych okolností, ktoré spôsobujú, že tieto opatrenia už nemožno dosiahnuť	článok 21
Doplnenie opatrení do plánu obnovy a odolnosti s cieľom čerpať dodatočné úvery v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti	článok 14
Kombinácia ktorýchkoľvek uvedených scenárov	článok 14, článok 18 ods. 2, články 21 alebo 21c

ČASŤ II

USMERNENIE K VYPRACOVANIU A PREDKLADANIU DODATKOV

Tento oddiel obsahuje všeobecné usmernenie k vypracovaniu a forme dodatku k plánu obnovy a odolnosti vrátane prípravy kapitoly REPowerEU. V celej tejto časti sa výraz „úprava“ používa na označenie všetkých zmien plánu obnovy a odolnosti bez ohľadu na právny základ. Pri úprave svojich plánov by členské štáty mali poskytnúť dôkazy súvisiace s kritériami posudzovania stanovenými v nariadení o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti, ako aj aktualizované informácie uvedené v článkoch 18 a 21c nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti.

Rozsah poskytnutých nových informácií by mal byť primeraný zmenám navrhovaným v dodatku. Ak navrhované zmeny nemajú nijaký vplyv na daný oddiel, netreba vyplňať príslušnú časť vzoru. Predloženie kapitoly REPowerEU by malo byť vo forme predloženia dodatočného komponentu týchto osobitných reforiem a investícií. Nie je potrebná reštrukturalizácia už prijatého plánu a treba zabrániť akémukoľvek opakovaniu.

Časť II je rozdelená na dva hlavné oddiely: po prvé, usmernenie k príprave kapitol REPowerEU, a po druhé, usmernenie k informáciám, ktoré sa majú predkladať v rámci všeobecnej úpravy plánov obnovy a odolnosti.

I. Kapitola REPowerEU

1. Reformy a investície

Opatreniami v kapitolách REPowerEU sú buď nové reformy a investície, ktoré sa začali od 1. februára 2022, alebo rozšírená časť reforiem a investícií zahrnutých do už prijatých vykonávacích rozhodnutí Rady (s dátumom začatia 1. februára 2020). V prípade druhej možnosti by sa do kapitoly REPowerEU zahrnula len rozšírená časť existujúceho opatrenia. Členské štáty, na ktoré sa vzťahuje zníženie maximálneho finančného príspevku v súlade s článkom 11 ods. 2, môžu takisto zahrnúť opatrenia z už prijatých vykonávacích rozhodnutí Rady bez toho, aby ich rozšírili, a to až do sumy odhadovaných nákladov rovnajúcej sa zníženiu maximálneho finančného príspevku. V praxi to znamená, že kapitola REPowerEU by v týchto prípadoch obsahovala časti opatrení zahrnutých do už prijatých vykonávacích rozhodnutí Rady, ktorých celkové náklady sú nižšie alebo rovnaké ako zníženie maximálneho finančného príspevku.

Rozšíreným opatrením by sa malo zaviesť podstatné zlepšenie úrovne ambícií počiatočného opatrenia. Malo by sa to prejavovať v nastavení alebo úrovni zodpovedajúcich míľnikov a cieľov. Členský štát by napríklad mohol zachovať nejaké opatrenie v existujúcom komponente v pláne obnovy a odolnosti, ale výrazne zvýšiť cieľ v kapitole REPowerEU, aby mohol využiť nové dostupné financovanie. Napríklad zvýšenie kapacity výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov z 1 000 MW na 1 300 MW by sa uviedlo ako rozšírenie o 300 MW; zvýšenie počtu obnovených budov (a dosiahnutie úspor energie viac ako 30 %) z 20 000 na 30 000 obytných jednotiek by sa považovalo za rozšírenie opatrenia o 10 000 obytných jednotiek.

Je potrebné pripomenúť, že reformy a investície by mali prispieť aj k účinnému riešeniu všetkých alebo významnej podskupiny výziev identifikovaných v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vrátane odporúčaní pre jednotlivé krajiny, ktoré prijala Rada v rámci cyklov semestra v rokoch 2022, 2023 a nasledujúcich cykloch pred tým, ako členský štát predložil svoj prepracovaný plán obnovy a odolnosti. Odporúčania pre jednotlivé krajiny za rok 2022 sa okrem iného týkajú energetických problémov, ktorým členské štáty čelia. Plány obnovy a odolnosti vrátane plánov s kapitolou REPowerEU, ktoré nespĺnili uspokojivo kritériá posudzovania, nemožno posúdiť kladne a dodatočné financovanie nie je možné sprístupniť.

Vzhľadom na naliehavosť problémov, ktorým EÚ čelí, a skrátený harmonogram vykonania opatrení v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (pričom posledné míľniky/ciele sa majú dokončiť do augusta 2026) sa členským štátom odporúča, aby čo najviac vychádzali z opatrení už zahrnutých do prijatých vykonávacích rozhodnutí Rady, a tým včas prispeli k splneniu cieľov plánu REPowerEU.

2. Príklady opatrení, ktoré možno zahrnúť do kapitoly REPowerEU

- a) *Zlepšenie energetickej infraštruktúry a zariadení s cieľom uspokojiť okamžité potreby v oblasti bezpečnosti dodávok plynu vrátane LNG, a najmä s cieľom umožniť diverzifikáciu dodávok v záujme Únie ako celku*

Tento cieľ sa uplatňuje na energetickú infraštruktúru a zariadenia, ktoré umožňujú diverzifikáciu dodávok plynu v členských štátoch s cieľom uspokojiť okamžité potreby v oblasti bezpečnosti dodávok bez toho, aby to ohrozilo dlhodobé ciele EÚ v oblasti energetiky a klímy. Zahŕňa to terminály LNG, napr. plávajúce jednotky na skladovanie a spätné splyňovanie LNG, plynovody, ako aj iné komponenty plynárenských sietí, ako sú meracie stanice, kompresorovne alebo zásobníky plynu.

Opatrenia týkajúce sa ropnej infraštruktúry a zariadení, ktoré sú potrebné na uspokojenie okamžitých potrieb v oblasti bezpečnosti dodávok, sa môžu zahrnúť do kapitoly REPowerEU len tých členských štátov, ktoré sú vzhľadom na svoju geografickú polohu osobitne závislé od ruskej ropy a ktoré dostali mimoriadnu dočasnú výnimku zo zákazov uvedených v článku 3m ods. 1 a 2 nariadenia (EÚ) č. 833/2014.

Investície do plynárenskej infraštruktúry, ako aj ropnej infraštruktúry dotknutých členských štátov by mali byť v maximálnej možnej miere zosúladené s výsledkami posúdenia potrieb dodatočnej energetickej infraštruktúry uvedenými v oznámení Komisie o pláne REPowerEU z 8. marca 2022 a s diskusiami s členskými štátmi v regionálnych skupinách na vysokej úrovni pôsobiacimi v kontexte politiky TEN-E, ktorých výsledok je premietnutý v prílohe III k plánu REPowerEU z 18. mája 2022.

Vzhľadom na dôraz na okamžité potreby v oblasti bezpečnosti dodávok a pod podmienkou kladného posúdenia Komisiou sa v prípade opatrení, ktoré zlepšujú energetickú infraštruktúru a zariadenia nevyhnutné na uspokojenie potrieb bezpečnosti dodávok energie, bude môcť využiť výnimka zo zásady „výrazne nenarušiť“. Na tento účel sa bude od členských štátov požadovať, aby poskytl príslušné informácie s cieľom odôvodniť oprávnenosť na túto výnimku (pozri bod B)).

V prípade opatrení prispievajúcich k bezpečnosti dodávok energie sa členské štáty takisto vyzývajú, aby venovali pozornosť kybernetickej bezpečnosti projektov s cieľom čo najviac minimalizovať potenciálne riziká narušenia dodávok energie.

b) *Zvýšenie energetickej efektívnosti budov a kritickej energetickej infraštruktúry, dekarbonizácia priemyslu, zvýšenie produkcie a využívania udržateľného biometánu a čistého alebo bezfosílného vodíka a zvýšenie podielu energie z obnoviteľných zdrojov a jej urýchleného zavádzania*

1. Zahŕňa to opatrenia, ako je obnova budov zameraná na energetickú efektívnosť vrátane opatrení na zlepšenie energetickej účinnosti, integrácia obnoviteľných zdrojov energie, dekarbonizácia vykurovacích a chladiacich systémov, opatrenia zamerané na energetickú efektívnosť v účinných systémoch diaľkového vykurovania a chladenia, nákladovo efektívne zlepšenie energetickej účinnosti podnikov, najmä tých, ktoré majú zaviesť odporúčania vyplývajúce z energetických auditov. Takéto opatrenia by znížili závislosť od fosílnych palív a podporili zavádzanie využívania energie z obnoviteľných zdrojov. Tento cieľ by sa dosiahol napríklad:

- poskytovaním podpory na obnovu a technológie, ktoré zlepšujú energetickú hospodárnosť budov napríklad v priemere aspoň o 30 % (s prednostným prístupom pre budovy s najhoršou energetickou hospodárnosťou a domácnosti s nízkymi príjmami),
- dekarbonizáciou vykurovacích a chladiacich systémov, aby sa stali energeticky efektívnymi, ako sú tepelné čerpadlá (vrátane hybridných tepelných čerpadiel), vysoko energeticky efektívne diaľkové vykurovanie a chladenie využívajúce obnoviteľné zdroje energie, fotovoltika (FV), uskladňovanie energie pre obnoviteľný zdroj energie na mieste, inteligentné termostaty atď.,
- zavádzaním osobitných finančných nástrojov alebo prispievaním k záruke InvestEU na podporu investovania do energetickej obnovy budov (ako je prestavba bytových a nebytových priestorov s najhoršou energetickou hospodárnosťou, dekarbonizácia vykurovacích systémov a inštalácia obnoviteľných zdrojov energie na mieste),
- zriadením vnútroštátnych alebo regionálnych zariadení technickej pomoci na podporu rozvoja rozsiahleho súboru finančne zdravých projektov zameraných na energetickú efektívnosť a obnovu budov, ktoré prilákajú súkromných investorov,
- založením alebo posilnením existujúcich národných fondov pre energetickú efektívnosť s vyhradenými finančnými nástrojmi pre energetickú efektívnosť a obnovu budov,
- aktualizovaním právnych predpisov týkajúcich sa výstavby a budov s cieľom požadovať, aby nové výstavby a obnovy boli energeticky efektívnejšie,
- legislatívnymi opatreniami, ktoré vyžadujú povinnú inštaláciu inteligentných meracích systémov v budovách.

2. Cieľ dekarbonizácie priemyslu je podrobnejšie uvedený v nasledujúcom rámciku.

3. Cieľ podpory zavádzania udržateľného biometánu a vodíka sa týka investícií do zvýšenia výrobnnej kapacity a využívania udržateľného biometánu (vrátane pripojení, ktoré umožnia jeho miešanie v plynárenskej infraštruktúre) a do zvýšenia výrobnnej kapacity čistého vodíka⁽⁸⁾ (vrátane zvýšenia zodpovedajúcej kapacity výroby energie z obnoviteľných zdrojov potrebnej na výrobu čistého vodíka). Tieto ciele sa týkajú aj investícií do výrobnnej kapacity bezfosílného vodíka⁽⁹⁾ a osobitnej vodíkovej infraštruktúry vrátane vodíkovodov, zariadení na uskladnenie vodíka a prístavných terminálov.

Príslušné reformy by mohli byť založené na stimuloch pre investície do výroby alebo používania udržateľného biometánu a bioplynu (kvóty, rozdielové zmluvy) alebo na reformách, v rámci ktorých by sa navrhol vhodný legislatívny rámec a regulačné režimy pre výrobu, používanie, prepravu a uskladnenie čistého alebo bezfosílného vodíka, s dôrazom na ťažko dekarbonizovateľné odvetvia v súlade s vodíkovou stratégiou EÚ.

⁽⁸⁾ Čistý vodík je vodík vyrobený z energie z obnoviteľných zdrojov v súlade s metodikami stanovenými pre kvapalné a plyné palivá v doprave z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu v smernici (EÚ) 2018/2001 a súvisiacich vykonávacích a delegovaných aktoch.

⁽⁹⁾ V prípade bezfosílného vodíka si ako referenčný bod pozrite Dočasný krízový rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine (2022/C 426/01). V rámci cieľa týkajúceho sa výroby a využívania čistého a bezfosílného vodíka nemožno podporovať vodík vyrobený pyrolyzou plynu alebo parným reformovaním metánu so zachytávaním a ukladaním oxidu uhličitého.

4. Cieľ zvýšiť podiel energie z obnoviteľných zdrojov a urýchliť jej zavádzanie zahŕňa opatrenia na zvýšenie kapacity výroby energie z obnoviteľných zdrojov, posilnenie alebo modernizáciu siete potrebné na integráciu obnoviteľných zdrojov energie a príslušné uskladnenie, ako aj reformy urýchľujúce postupy udeľovania povolení pre projekty v oblasti obnoviteľných zdrojov energie vrátane ich pripojenia do siete.

Reformy by sa mali zameriavať na zjednodušenie a urýchlenie udeľovania povolení pre projekty v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, napríklad na digitalizáciu postupov alebo zavedenie jednotného kontaktného miesta pre udeľovanie environmentálnych povolení, alebo na zlepšenie (územného) plánovania vrátane určenia oblastí zvlášť vhodných pre rozvoj využívania energie z obnoviteľných zdrojov. Reformy by mali byť sprevádzané potrebným zvyšovaním úrovne zručností a posilnením administratívnych zamestnancov, aby dokázali zvládnuť urýchlenie a zvýšený počet žiadostí o povolenie, ako aj inými opatreniami na zlepšenie administratívnych kapacít, ako sú lepšie nástroje a zjednodušené pracovné postupy.

Pokiaľ ide konkrétne o odvetvie vykurovania, cieľ možno dosiahnuť:

- osobitnými finančnými nástrojmi alebo inou podporou, stimulmi založenými na dotácii alebo daňovými stimulmi pre investície do vysoko energeticky efektívneho vykurovania a diaľkového vykurovania využívajúceho obnoviteľné zdroje energie vrátane stimulov pre spotrebiteľov, aby si nainštalovali tepelné čerpadlá a solárne tepelné jednotky alebo sa pripojili k modernému efektívnemu diaľkovému vykurovaniu a chladeniu využívajúcemu obnoviteľné zdroje energie alebo odpadové teplo,
- plánovanými programami výmeny vykurovacích systémov využívajúcich fosílna palivá za obnoviteľné technológie (teplo z obnoviteľných zdrojov, diaľkové vykurovanie využívajúce obnoviteľné zdroje energie, napojenie na priemyselné siete využívajúce odpadové teplo a chladenie),
- modernizovaním systémov diaľkového vykurovania s cieľom nahradiť fosílna palivá tepelnými čerpadlami alebo obnoviteľnými zdrojmi, optimalizovaním prevádzkových teplôt, znížením tepelných strát v sieti diaľkového vykurovania, modernizáciou rozvodných staníc, uplatňovaním inteligentnej regulácie, zvýšením možností uskladňovania tepla.

ba) Riešenie energetickej chudoby

V súlade so zásadami Európskeho piliera sociálnych práv môžu kapitoly REPowerEU obsahovať aj opatrenia na štrukturálne riešenie hlavných príčin **energetickej chudoby** prostredníctvom dlhodobých investícií a reforiem, a to aj v oblasti opatrení zameraných na energetickú efektívnosť, obnovu budov a opatrení na ochranu a posilnenie postavenia spotrebiteľov. Takéto reformy a investície by mali poskytovať dostatočnú úroveň finančnej podpory na štrukturálne zníženie dopytu po energii pre nízko príjmové domácnosti (až 100 % nákladov) a zraniteľné spoločnosti vrátane mikropodnikov, malých a stredných podnikov (MSP) a spoločností v energeticky náročných priemyselných odvetviach, ktoré čelia vážnym ťažkostiam v dôsledku vysokých účtov za energiu.

K opatreniam, ktorými možno dosiahnuť tieto ciele, patria ⁽¹⁰⁾:

- finančná podpora na programy zamerané na energetickú efektívnosť, a to aj prostredníctvom osobitných finančných nástrojov,
- programy na zníženie dopytu po elektrine pre domácnosti a spoločnosti vrátane MSP, ktoré čelia ťažkostiam v dôsledku vysokých účtov za elektrinu,
- finančné navýšenie iných programov v plánoch obnovy a odolnosti s cieľom zvýšiť intenzitu pomoci zraniteľným domácnostiam, napr. na energeticky efektívne obnovy,
- programy, v rámci ktorých sa dotuje energetická obnova alebo inštalácia riešení vykurovania,
- podpora a propagovanie energetických spoločenstiev,
- vzdelávacie programy v oblasti energetiky pre verejnosť s cieľom zvýšiť informovanosť o šetrení energie, najmä so zameraním na vysokoenergetické modely a spotrebiteľov,
- zavádzanie jednotných kontaktných miest poskytujúcich skutočné poradenstvo a pomoc (nielen informácie), pokiaľ ide o možnosti obnovy budov, energetické certifikáty a odporúčania energetických auditov,
- reformy, v ktorých sa zohľadňuje úroveň energetickej efektívnosti v kontexte stanovenia nájomného za obytné jednotky a komerčné nehnuteľnosti.

⁽¹⁰⁾ Ďalšie príklady opatrení nájdete v oznámení s názvom Boj s rastúcimi cenami energie: súbor nástrojov pre opatrenia a podporu [COM (2021) 660 final].

bb) *Motivovanie k zníženiu dopytu po energii*

Cieľ stimulovať znižovanie dopytu po energii sa vzťahuje na opatrenia zamerané na výrobné procesy/poskytovanie služieb *spoločnosťami* a súvisí s otázkami uvedenými ďalej v osobitnom oddiele (Posilňovanie priemyselnej základne Európy). Príkladom, v ktorom sa kombinujú príslušné náklady na energiu so štrukturálnymi opatreniami, by mohla byť dočasná finančná kompenzácia za výrobné straty vyplývajúce z krátkodobého zníženia dopytu po elektrine doplnená požiadavkou na investície s dlhotrvajúcimi účinkami, ktoré spĺňajú ciele plánu REPowerEU (napr. zníženie intenzity skleníkových plynov pri výrobe v podniku ⁽¹⁾ do polovice roka 2026, napríklad prechodom na energiu z obnoviteľných zdrojov alebo opatreniami zameranými na úsporu energie).

Investície do znižovania dopytu po energii by mohli byť doplnené aj reformami, ktoré poskytnú regulačné stimuly pre dlhotrvajúce zlepšenie energetickej účinnosti, a to:

- zavádzanie jednotných kontaktných miest poskytujúcich poradenstvo a pomoc (nielen informácie), pokiaľ ide o možnosti obnovy budov, energeticke certifikáty a odporúčania energetických auditov,
- programy motivujúce k energetickej obnove budov alebo inštalácii riešení vykurovania opísaných v bode 1 písm. b).

c) *Odstránenie úzkych miest pri vnútornom a cezhraničnom prenose a distribúcii energie, podporovanie uskladňovania elektrickej energie, urýchlenie integrácie obnoviteľných zdrojov energie a podporovanie dopravy s nulovými emisiami a jej infraštruktúry vrátane železníc*

K príkladom opatrení súvisiacich s prenosom, distribúciou a uskladnením energie patria:

- zariadenia na uskladňovanie elektriny predovšetkým na podporu zavádzania obnoviteľných zdrojov a/alebo minimalizovanie preťaženia,
- rozvoj vnútroštátnych distribučných a prenosových sústav elektrickej energie, najmä na odstraňovanie úzkych miest a podporu ďalšej integrácie obnoviteľných zdrojov energie,
- vybudovanie elektrických spojovacích vedení,
- reformy sadzieb a uľahčenie projektov pripojiteľnosti do siete,
- reformy na zlepšenie flexibility elektrizačnej sústavy,
- stanovenie transparentných harmonogramov aktualizácií distribučných a prenosových sústav a aukcií energie z obnoviteľných zdrojov.

Príklady opatrení súvisiacich s dopravou s nulovými emisiami by zahŕňali investície alebo reformy týkajúce sa:

- zavádzania vozidiel s nulovými výfukovými emisiami, ako sú 100 % elektrické vozidlá alebo vozidlá s vodíkovým palivovým článkom a plavidlá/lietadlá s nulovými emisiami,
- obnovy dopravných prostriedkov s nulovými emisiami, prestavby na dopravné prostriedky s nulovými emisiami a infraštruktúry pre vozidlá a plavidlá/lietadlá s nulovými emisiami,
- železničných koľajových vozidiel s nulovými emisiami, ako aj infraštruktúry a súvisiacich subsystémov pre železničné koľajové vozidlá s nulovými emisiami, elektrických nabíjajúcich staníc, modernizácie pripojenia do elektrizačnej sústavy, vodíkových čerpacích staníc alebo elektrických cestných systémov,
- reforiem regulačného rámca na podporu prestavby malých automobilov so spaľovacím motorom na elektrické vozidlá urýchlením postupu typového schvaľovania prestavby, poskytovaním stimulov pre odvetvie prestavby a spotrebiteľov (daňové stimuly, výhodné úvery alebo dotácie na počiatočné investície) a prípravou osvetovej kampane,
- investícií do výroby leteckých palív z čistého vodíka a reformy na stimulovanie jeho výroby.

d) *Podporovanie cieľov uvedených v písmenách a), b), ba), bb) a c) prostredníctvom urýchlenej rekvalifikácie pracovnej sily smerom k zeleným zručnostiam a súvisiacim digitálnym zručnostiam, ako aj podpora hodnotových reťazcov v oblasti kritických surovín a technológií spojených so zelenou transformáciou*

⁽¹⁾ Na podporu inštalácií, na ktoré sa vzťahuje systém EÚ na obchodovanie s emisiami, sa uplatnia kritériá stanovené v technickom usmernení týkajúcom sa uplatňovania zásady „výrazne nenarušiť“ a v prílohách k vykonávaciemu rozhodnutiu Rady.

Pokiaľ ide o zelené zručnosti a súvisiace digitálne zručnosti, tento cieľ prispieva k vybaveniu pracovnej sily zručnosťami a kompetenciami potrebnými na dosiahnutie cieľov v oblasti energetiky a klímy, a to najmä v priemyselných odvetviach kľúčových pre prechod na nulovú bilanciu emisií. Môže ísť napríklad o tieto opatrenia:

- zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu pracovnej sily prostredníctvom školení, prognostických nástrojov, a to aj venovaním osobitnej pozornosti nedostatočne zastúpeným skupinám,
- učňovskú prípravu, stáže a programy pozorovania pri práci, a to aj v partnerstve s príslušnými podnikmi,
- prispôbenie učebných plánov vzdelávania a odbornej prípravy a poskytovanie náležitého vzdelávania a kariérneho poradenstva,
- stimuly na zvyšovanie zručností existujúcej pracovnej sily a odbornú prípravu kvalifikovaných odborníkov v odvetví energie z obnoviteľných zdrojov a v stavebnom odvetví.

Pokiaľ ide o podporu hodnotových reťazcov v oblasti kritických surovín a technológií súvisiacich so zelenou transformáciou, najmä technológií priemyslu s nulovou bilanciou emisií, tento cieľ možno dosiahnuť opatreniami, ktorými sa posilní kapacita technologickej a výrobnjej základne Únie pre čisté technologické materiály a komponenty na zvýšenie odolnosti a suverenity strategických hodnotových reťazcov EÚ, a to aj posilnením obehového hospodárstva (pozri osobitný rámček).

Posilnenie priemyselnej základne Európy v kontexte vysokých cien energie

Európska rada vo svojich záveroch z 15. decembra 2022 zdôraznila, že je dôležité, aby sa zabezpečila hospodárska, priemyselná a technologická základňa Európy v kontexte vysokých cien energií a zvýšila sa globálna konkurencieschopnosť. S cieľom riešiť tieto výzvy a posilniť hospodársku odolnosť a konkurencieschopnosť Európy vyzvala Európska rada na koordinovanú reakciu, ktorá zahŕňa mobilizáciu všetkých príslušných vnútroštátnych nástrojov a nástrojov EÚ.

V nariadení o pláne REPowerEU sa uznáva úloha priemyslu, ktorú zohráva pri riadení prechodu EÚ od závislosti od fosílnych palív k diverzifikovanejším dodávkam energie a dodávkam energie z obnoviteľných zdrojov. Po prvé, výrobný priemysel tvorí najvyšší podiel na emisiách skleníkových plynov v EÚ (22 %), a preto rýchlá dekarbonizácia priemyselných procesov predstavuje zásadný faktor pri dosahovaní cieľov v oblasti klímy aj plánu REPowerEU. Po druhé, silná a inovatívna výrobná, priemyselná a technologická základňa EÚ v kľúčových hodnotových reťazcoch čistých technológií je dôležitá na zaistenie toho, aby sa EÚ pri prechode od fosílnych palív k obnoviteľným zdrojom energie nestala príliš závislou od tretích krajín v prípade zariadení, komponentov a materiálov, ktoré sú nevyhnutné pre klimaticky neutrálne hospodárstvo.

V tejto súvislosti sa členské štáty vyzývajú, aby pri celkovom vyvážení priorít plánu REPowerEU navrhli v kapitolách REPowerEU také opatrenia a investície, ktoré by podporili prechod priemyslu EÚ na technológie s nulovými alebo nízkymi emisiami CO₂ na ceste k nulovej bilancii emisií, pričom by sa zachovala súčasná a budúca konkurencieschopnosť kľúčových odvetví v oblasti čistých technológií z EÚ, podporilo sa rozšírenie ich výrobnjej a inovačnej kapacity, a to aj v kľúčovom segmente ich dodávateľských reťazcov, a všeobecnejšie by sa zachovala globálna atraktívnosť EÚ ako miesta investovania do strategických priemyselných odvetví čistých technológií. Takáto investičná podpora (napr. daňové úľavy alebo iné formy podpory) by sa mala kombinovať s dodatočnými reformami, ktorými by sa zosilnil vplyv finančnej podpory.

Takisto treba pripomenúť, že členské štáty môžu financovať investície do dlhodobých aktív a za osobitných podmienok aj niektoré dočasné prevádzkové náklady spojené s týmito projektmi (tak v existujúcich plánoch obnovy a odolnosti, ako aj v kapitolách REPowerEU). Na to, aby boli tieto prevádzkové náklady oprávnené na podporu v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, mali by byť neoddeliteľnou súčasťou reformy/investície, ktorá prispieva k splneniu kritérií posudzovania v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, a mali by byť obmedzené na dosiahnutie zamýšľaných dlhodobých výsledkov investície a tomu úmerné (pozri napr. nasledujúce praktické príklady, ktoré by mohli byť vhodné na riešenie výziev, ktoré členské štáty identifikovali). Nasledujú názorné príklady druhov opatrení, ktorých zahrnutie do kapitol REPowerEU v spojení s cieľmi plánu REPowerEU by mohli členské štáty zvážiť.

Článok 21c ods. 3 písm. b) – dekarbonizácia priemyslu a zvýšenie podielu energie z obnoviteľných zdrojov a jej urýchlené zavádzanie

- Investície do dekarbonizácie výroby ocele, napríklad nahradenie výrobných procesov založených na vysokých peciach výrobnými procesmi s nulovými alebo nízkymi emisiami založenými na elektrifikácii alebo vodíku. Tento projekt by sa mohol vzťahovať aj na výrobu čistého vodíka a pokrývať prevádzkové náklady týkajúce sa tejto investície. Sprievodná reforma by mohla pozostávať z daňových úľav pre výskum a inovácie v oblasti nových priekopníckych technológií s nulovými emisiami.
- Podpora výroby komponentov pre veterné turbíny (lopatky, podložky, turbíny, káble). Mohlo by sa to kombinovať s reformou, v rámci ktorej by sa stanovil záväzný vnútroštátny cieľ pre dodávky veternej energie a predvídateľnejšie plánovanie rozvoja a aukcií veternej energie.
- Podpora výroby komponentov pre solárne fotovoltaické systémy (polykrystalický kremík, ingot a doštička, článok, modul, menič) vrátane kapitálových výdavkov. Mohlo by sa to kombinovať s reformou, v rámci ktorej by sa stanovilo povinné umiestňovanie solárnych panelov na strechách veľkých budov nad určitú plochu (napr. kancelárie, supermarkety, sklady, parkoviská) alebo povinné umiestňovanie vertikálnych obojstranných solárnych panelov na diaľniciach.

Článok 21c ods. 3 písm. d) – motivovanie k zníženiu dopytu po energii

- Programy, v rámci ktorých sa dotuje nákup a inštalácia tepelných čerpadiel vrátane priemyselných tepelných čerpadiel. Financovanie by sa mohlo vzťahovať aj na prvky spojené s propagáciou dotácií a osvetovými kampaňami pre MSP o energetických auditoch. Reforma dopĺňajúca túto investíciu by mohla priniesť stanovenie dátumu postupného ukončenia vykurovania fosílnymi palivami v priemyselných zariadeniach alebo záväzné plány dekarbonizácie na úrovni každého priemyselného odvetvia alebo závodu.
- Investície podporujúce rozvoj a využívanie najefektívnejších technológií na energetické zhodnotenie odpadového tepla v energeticky náročných priemyselných odvetviach. Podpora by sa mohla takisto rozšíriť na doplnkovú podporu spojenú s inštaláciou (návrh projektu, patentové licencie, školenie zamestnancov). Podpora by mohla mať aj formu daňových úľav. Členské štáty by to mohli skombinovať s regulačnými stimulmi, napríklad s povinnosťami, aby určité typy zariadení boli vybavené výrobou elektriny z odpadového tepla s nízkou teplotou.

Článok 21c ods. 3 písm. e) – podpora uskladňovania elektrickej energie a urýchlenie integrácie obnoviteľných zdrojov energie

- Energetický uzol, v ktorom sa kombinuje výroba solárnej energie s veľkokapacitným uskladnením energie na mieste ako súčasť priemyselného závodu. Podpora by sa mohla vzťahovať aj na určité náklady týkajúce sa danej investície, ako sú dodávky náhradných dielov, náklady práce spojené s výstavbou zariadení a administratívne náklady. Sprievodné reformy by mohli zahŕňať zjednodušenie postupov udeľovania povolení na výstavbu zariadení a ich pripojenie do siete.
- Zásobník energie, ktorý dáva batériám druhý život (napríklad z elektrických vozidiel). Investícia by sa mohla vzťahovať na náklady týkajúce sa obstarávania opätovne použitých alebo recyklovaných batérií. Táto investícia by mohla byť doplnená reformou, ktorou by sa posilnili povinnosti výrobcov elektrických vozidiel recyklovať.

Článok 21c ods. 3 písm. f) – podporovanie hodnotových reťazcov v oblasti kritických surovín a technológií súvisiacich so zelenou transformáciou

- Zariadenie na získavanie lítia z geotermálnych soľaniek bez použitia fosílnych palív (s využitím procesu priamej extrakcie lítia) vrátane nákladov na fázu prípravy (napr. licencie na príslušné patenty). Mohlo by sa to kombinovať s reformou, v rámci ktorej by sa stimulovalo využívanie lítia získaného bez fosílnych palív, a to aj v automobilovom odvetví a v odvetví energie z obnoviteľných zdrojov.
- Zariadenia na výrobu katód a anód pre batérie vrátane zariadení na opätovné použitie a recyklovanie batérií a výrobu výrobných zariadení pre gigatavárne. Mohlo by sa to kombinovať so zjednodušením postupov udeľovania povolení na výstavbu tovární a s ambicióznymi cieľmi v oblasti používania recyklovaných batérií a normami upravujúcimi efektívne využívanie zdrojov.

- Technologické zdokonalenia zariadení na rafináciu medi, ktoré umožňujú recyklovať predbežne spracovaný elektronický šrot (alebo e-materiál) s cieľom získať predovšetkým meď, cín, nikel a vzácne kovy, ktoré sú spojené so zelenou transformáciou. Mohlo by to zahŕňať prechodné náklady na školenia určené na rekvalifikáciu existujúcich zamestnancov a náklady spojené so zberom a prepravou odpadu z elektrických a elektronických zariadení. Možná doplnujúca reforma by mohla zahŕňať stanovenie vyšších cieľov pre separovaný zber a opätovné použitie/recykláciu odpadu z elektrických a elektronických zariadení.

Ktorý model podpory môžu členské štáty zvážiť?

Návrh príslušného nástroja finančnej podpory by mal zaistiť, aby priemyselné odvetvia v núdzi mohli rýchlo absorbovať finančné prostriedky. V tejto súvislosti by sa pred vytvorením nových finančných nástrojov mohlo zvážiť rozšírenie existujúcich systémov podpory a projektov. Existujúce priemyselné združenia EÚ (najmä v oblasti batérií, solárnej fotovoltiky, kritických surovín a vodíka) často poskytujú návrhy plánov realizácie projektov, ktoré by sa mohli zvážiť, pokiaľ ide o financovanie v rámci týchto systémov podpory, ak je to nevyhnutné a primerané. Podobne by sa mohli podporiť aj projekty, ktoré boli kladne hodnotené Inovačným fondom, ale ktoré boli pod prahovou hodnotou financovania.

Okrem toho úvery v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti ponúkajú konkurenčné podmienky financovania. Existujú rozmanité riešenia, ktoré by sa mohli použiť na prenesenie týchto výhodných kapitálových nákladov na podniky, napríklad:

- smerovanie úverov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti cez medzinárodné finančné inštitúcie, multilaterálne rozvojové banky a komerčné banky s cieľom zaistiť rýchle čerpanie bez toho, aby sa spoliehali na zdroje verejnej správy,
- zavádzanie záruk za úver s cieľom znížiť riziko pre veriteľov a zatriktívniť pre nich poskytovanie financovania projektov v oblasti čistých technológií,
- vytvorenie fondu ponúkajúceho riešenia preklenovacieho financovania s cieľom umožniť spoločnostiam preklenúť rozdiel medzi časom, keď im vzniknú výdavky, a časom, keď získajú príjmy z dlhodobších investícií.

3. Zásada „výrazne nenarušiť“

Uplatňovanie zásady „výrazne nenarušiť“ v rámci plánu REPowerEU

V súlade s nariadením o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti sa na reformy a investície podporované v rámci mechanizmu naďalej uplatňuje zásada „výrazne nenarušiť“, ale s jednou cieľovou výnimkou, ktorou je zaistiť okamžitú energetickú bezpečnosť EÚ.

Opatrenia podporujúce ciele plánu REPowerEU, ktoré už boli začlenené do prijatých plánov obnovy a odolnosti, sa už posudzovali vzhľadom na zásadu „výrazne nenarušiť“. Nové posúdenie rozšírených častí takýchto opatrení teda nebude potrebné. Revidované posúdenie môže byť potrebné len vtedy, ak hrozí, že povaha zmien opatrení ovplyvní posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“. V prípade nových opatrení by členské štáty mali predložiť informácie o tom, ako sú tieto opatrenia v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“.

Na tento účel by členské štáty mali v súlade s oddielom II ods. 1 písm. d) tohto usmernenia predložiť alebo zmeniť vlastné posúdenie zásady „výrazne nenarušiť“, pokiaľ ide o opatrenia v rámci plánu REPowerEU.

Vhodnejšie je do kapitoly REPowerEU zahrnúť len tie opatrenia, ktoré sú svojou povahou v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“, čo možno preukázať vo vlastnom posúdení zásady „výrazne nenarušiť“. V prípade takýchto opatrení sa nebude vyžadovať, aby sa do opisu opatrení a/alebo zodpovedajúcich míľnikov a cieľov zahrnuli osobitné ochranné opatrenia na dodržanie zásady „výrazne nenarušiť“.

Inými slovami povaha opatrení bude určovať, či sa na základe informácií poskytnutých členskými štátmi môžu alebo nemusia vyžadovať osobitné ochranné opatrenia na dodržanie zásady „výrazne nenarušiť“.

Výnimka zo zásady „výrazne nenarušiť“ v rámci plánu REPowerEU

S výhradou kladného posúdenia Komisiou sa zásada „výrazne nenarušiť“ nebude uplatňovať na opatrenia, ktoré majú prispieť k zlepšeniu energetickej infraštruktúry a zariadení s cieľom uspokojiť okamžité potreby v oblasti bezpečnosti dodávok energie.

Komisia pri posudzovaní oprávnenosti opatrení na výnimku zo zásady „výrazne nenarušiť“ zväži štyri požiadavky. Na podporu svojho posúdenia môže Komisia vyžadovať príslušné informácie od členských štátov.

- **Je opatrenie nevyhnutné a primerané na uspokojenie okamžitých potrieb v oblasti bezpečnosti dodávok v súlade s článkom 21c ods. 3 písm. a) pri súčasnom zohľadnení čistejších realizovateľných alternatív a rizík účinkov zakonzervovania**

Na účely posúdenia nevyhnutnosti a primeranosti opatrenia Komisia zohľadní odhadované prognózy dopytu po plyne a rope v dotknutom členskom štáte, kapacity prepojení a výmeny s jeho susedmi, pričom zväži ciele v oblasti klímy a energetiky do roku 2030, ako aj vplyv narušenia dovozu z Ruska. Okrem toho Komisia zväži dodatočnú kapacitu a objem energie, ktoré dané opatrenie prinesie, a vyspelosť, harmonogram a existenciu komplementárnych projektov, a to aj v susediacich členských štátoch.

Od členských štátov sa požaduje, aby predložili všetky príslušné informácie, ktoré Komisii umožnia vykonať posúdenie. Na základe informácií od členských štátov Komisia posúdi aj to, či čistejšie alternatívy s rovnakou kapacitou, podobným časovým rámcom a porovnateľnými nákladmi môžu byť technologicky a ekonomicky realizovateľné. Komisia môže napríklad požiadať o informácie o alternatívnych riešeniach, ktoré členský štát zvažoval, napríklad výstavbu rozsiahlych projektov výroby energie z obnoviteľných zdrojov s rovnakou energetickou kapacitou. Dodatočná plynárenská infraštruktúra by navyše mala byť podľa možnosti odolná voči budúcim zmenám, aby sa mohla v budúcnosti preorientovať na udržateľné palivá a stať sa tak dlhodobo udržateľnou. Členské štáty by napríklad mali vysvetliť, či by infraštruktúra mohla fungovať so 100 % čistým vodíkom alebo jeho derivátmi, a ak to nie je možné, mali by stanoviť príslušné dôvody.

- **Dotknutý členský štát vynaložil dostatočné úsilie na obmedzenie potenciálneho narušenia plnenia environmentálnych cieľov v zmysle článku 17 nariadenia (EÚ) 2020/852, ak je to realizovateľné, a na zmiernenie narušenia prostredníctvom iných opatrení vrátane opatrení uvedených v kapitole REPowerEU**

Komisia vo svojom posúdení zväži celkové úsilie, ktoré členský štát vynakladá na obmedzenie narušenia spôsobeného opatrením vo vzťahu k šiestim environmentálnym cieľom stanoveným v článku 17 nariadenia (EÚ) 2020/852, a to aj prostredníctvom opatrení, ktoré sú predložené v kapitole REPowerEU.

Opatrenia uvedené v kapitole REPowerEU by sa mali vykonať v súlade s uplatniteľným právnym rámcom EÚ a vnútroštátnym právnym rámcom ochrany životného prostredia. Pomôže to zmierniť narušenie, a to najmä kontrolou a prevenciou znečisťovania a ochranou biodiverzity a vodných útvarov, predovšetkým prostredníctvom environmentálnych posúdení. Úsilie vynakladané členskými štátmi by však malo podľa možnosti zahŕňať prvky na obmedzenie potenciálneho narušenia plnenia environmentálnych cieľov. Napríklad v súvislosti s cieľom zmiernenia zmeny klímy sa členské štáty vyzývajú, aby poskytli informácie týkajúce sa plánovanej kapacity projektu a jeho predpokladaného využitia s cieľom preukázať, že jeho rozsah nie je väčší, než je potrebné na uspokojenie potrieb EÚ v oblasti bezpečnosti dodávok energie v krátkodobom horizonte. Pokiaľ ide o adaptáciu, mohlo by sa vykonať vhodné posúdenie klimatických rizík, aby sa obmedzilo riziko ohrozenia klímy pri prevádzke projektu. Členské štáty by sa mali snažiť, aby nedošlo k výraznému narušeniu plnenia ostatných environmentálnych cieľov.

- **Opatrenie na základe kvalitatívnych hľadísk neohrozuje dosiahnutie cieľov Únie v oblasti klímy do roku 2030 a cieľ dosiahnuť klimatickú neutralitu v EÚ do roku 2050**

Komisia vo svojom posúdení zohľadní kapacitu projektu a to, či je navrhnutý tak, aby uspokojil nevyhnutné okamžité potreby v oblasti bezpečnosti dodávok energie vzhľadom na celkový cieľ znížiť závislosť od fosílnych palív z Ruska a diverzifikovať zdroje dodávok energie. Takisto zväži, či je opatrenie v súlade so širšou politikou v oblasti energetiky a klímy, ktorú členský štát stanovil vo svojom národnom energetickom a klimatickom pláne. Okrem toho sa bude posudzovať širší súbor opatrení uvedený v kapitole REPowerEU a v pláne obnovy a odolnosti z hľadiska ich príspevku k dosiahnutiu cieľov Únie v oblasti klímy do roku 2030 a cieľa dosiahnuť klimatickú neutralitu v EÚ do roku 2050.

- **Opatrenie by malo byť zavedené najneskôr k 31. decembru 2026**

Komisia posúdi harmonogram každého predloženého projektu s cieľom zaistiť, že opatrenie by malo byť zavedené najneskôr k 31. decembru 2026. Členské štáty sa na tento účel vyzývajú, aby poskytli informácie týkajúce sa stavu realizácie projektu a podrobný plán, v ktorom sa preukazuje, že uvedenie do prevádzky je dosiahnuteľné do roku 2026.

Ako sa požaduje v článku 21c ods. 8, príjmy sprístupnené v súlade s článkom 10e ods. 1 smernice 2003/87/ES neprispievajú k reformám a investíciám, na ktoré sa vzťahuje výnimka zo zásady „výrazne nenarušiť“. Komisia na tento účel zaistí, aby odhadované náklady na reformy a investície, na ktoré sa nevzťahuje výnimka zo zásady „výrazne nenarušiť“, zodpovedali aspoň sume dodatočnej nenávratnej finančnej podpory pridelennej členskému štátu na účely plánu REPowerEU na základe článku 21a nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti (príjmy z ETS).

Okrem toho celkové odhadované náklady na opatrenia, na ktoré sa vzťahuje výnimka zo zásady „výrazne nenarušiť“, nemôžu presiahnuť 30 % celkových odhadovaných nákladov na opatrenia uvedené v kapitole REPowerEU. Túto prahovú hodnotu možno vypočítať vydelením súčtu odhadovaných nákladov na takéto opatrenia súčtom odhadovaných nákladov na všetky opatrenia uvedené v kapitole REPowerEU.

Názorné príklady druhu informácií, ktoré by mohli členské štáty poskytnúť:

Čo bude Komisia posudzovať?	Čo môžu členské štáty poskytnúť na podporu posúdenia?
Či je opatrenie nevyhnutné a primerané na uspokojenie okamžitých potrieb v oblasti bezpečnosti dodávok	<ul style="list-style-type: none"> — Opis dôsledkov narušenia dovozu plynu/ropy z Ruska a odhadovaná kapacita a využitie opatrenia na nahradenie tohto dovozu — Prognózy dopytu po plyne/rope, napríklad na základe prác na aktualizácii národných energetických a klimatických plánov — Zváženie čistejších alternatívnych riešení porovnateľných z hľadiska harmonogramu, nákladov a kapacity (napr. realizovateľné rozsiahle projekty zamerané na energiu z obnoviteľných zdrojov, kompatibilita potrubí alebo zariadení na prevádzku so 100 % čistým vodíkom s cieľom predísť účinkom zakonzervovania, konštrukčné prvky umožňujúce zmenu účelu) — Vysvetlenie príspevku k energetickej bezpečnosti Únie ako celku alebo niekoľkých členských štátov. Vysvetlenie, prečo nie je rozsah opatrenia väčší, než je potrebné na dosiahnutie cieľov opatrenia
Celkové úsilie, ktoré členský štát vynaložil na obmedzenie potenciálneho narušenia plnenia environmentálnych cieľov	<ul style="list-style-type: none"> — Relevantné dôkazy o úsilí obmedziť potenciálne narušenie životného prostredia spôsobené opatrením (napr. závery z náležitého posúdenia klimatických rizík, výsledky environmentálnych posúdení) — Vysvetlenie, ako ostatné opatrenia vrátane opatrení uvedených v kapitole REPowerEU a v pláne obnovy a odolnosti zabraňujú narušeniu plnenia environmentálnych cieľov
Či opatrenie neohrozuje dosiahnutie cieľov Únie v oblasti klímy do roku 2030 a cieľ dosiahnuť klimatickú neutralitu v EÚ do roku 2050	<ul style="list-style-type: none"> — Príspevok ostatných opatrení vrátane opatrení uvedených v kapitole REPowerEU a v pláne obnovy a odolnosti k cieľom v oblasti klímy a k cieľu klimatickej neutrality — Zosúladenie s cieľmi balíka návrhov Fit for 55 v oblasti klímy a potenciálne začlenenie opatrenia do počiatkových alebo aktualizovaných národných energetických a klimatických plánov, čím sa preukáže, že opatrenie neohrozuje dosiahnutie cieľov v oblasti klímy a cieľa dosiahnuť klimatickú neutralitu v EÚ do roku 2050
Zavedenie opatrenia sa plánuje najneskôr k 31. decembru 2026	<ul style="list-style-type: none"> — Harmonogram a podrobný plán projektu vrátane očakávaného prevádzkového stavu k 31. decembru 2026 (stav postupov zadávania zákaziek a udeľovania oprávnení na predložené projekty, schválenia a povolenia)

4. Cezhraničný a viacnárodný rozmer a účinok

Cezhraničná infraštruktúra a viacnárodné projekty sú dôležité pri dosahovaní cieľov plánu REPowerEU v strednodobom horizonte a v rámci plánu REPowerEU sa odporúčajú. Opatrenia sa považujú za opatrenia s cezhraničným alebo viacnárodným rozmerom alebo účinkom, ak buď prispievajú k zabezpečeniu dodávok energie v Únii ako celku, alebo ak znižujú závislosť od fosílnych palív a/alebo dopyt po energii.

Nariadenie o pláne REPowerEU obsahuje dodatočnú požiadavku v článku 18 ods. 4 písm. h), ktorá sa týka cezhraničných alebo viacnárrodných projektov. Členské štáty budú musieť vo svojich kapitolách REPowerEU uviesť, ktoré opatrenia v kapitole, a to aj opatrenia zamerané na výzvy identifikované v najnovšom posúdení potrieb zo strany Komisie, sa považujú za opatrenia s cezhraničným alebo viacnárrodným rozmerom alebo účinkom. Okrem toho musia členské štáty poskytnúť údaj o tom, či celkové odhadované náklady na tieto opatrenia predstavujú aspoň 30 % celkových odhadovaných nákladov na opatrenia uvedené v kapitolách REPowerEU. Ak odhadované náklady na tieto opatrenia tvoria sumu, ktorá predstavuje menej ako 30 %, členské štáty by mali poskytnúť vysvetlenie príslušných dôvodov.

Cezhraničné projekty infraštruktúry (podľa článku 21c ods. 1 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti)

Cezhraničné projekty zahŕňajú projekty infraštruktúry (prenosové a distribučné systémy a infraštruktúru uskladňovania), ktoré sa zameriavajú na zabezpečenie dodávok energie s cieľom odstrániť existujúce úzke miesta. Na tento účel Komisia zohľadní svoje najnovšie posúdenie potrieb z mája 2022.

Komisia pri vykonávaní svojho posúdenia zoberie do úvahy aj projekty s viacnárrodným rozmerom, napr. projekty realizované v rovnakom čase v rôznych členských štátoch, projekty, ktoré sú súčasťou väčšieho koridoru cez viacero členských štátov, alebo projekty realizované na vnútroštátnej úrovni s významným vplyvom na susediace členské štáty.

S cieľom čo najlepšie dosiahnuť ciele plánu REPowerEU v obmedzenom časovom rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti Komisia uplatní proporcionálny prístup a zohľadní geografickú situáciu, ako aj okamžité a dlhodobé energetické problémy každého členského štátu.

Opatrenia, ktorými sa znižuje závislosť od fosílnych palív a dopyt po energii

Cezhraničný alebo viacnárrodný účinok opatrení uvedených v kapitole REPowerEU by sa nemal chápať v úzkom zmysle ako obmedzený na projekty, ktoré zahŕňajú cezhraničnú infraštruktúru.

Vzhľadom na integráciu trhov s energiou medzi členskými štátmi a ďalšie vzájomné prepojenie energetických mixov členských štátov možno projekty, ktoré majú významný vplyv na dopyt po energii a jej ponuku (najmä plynu a elektrickej energie), považovať za projekty s vplyvom na rovnováhu medzi dopytom a ponukou vo viacerých krajinách a na cezhraničné toky.

Opatrenia, ktoré prispievajú k znižovaniu závislosti od fosílnych palív a/alebo dopytu po nich, odstraňujú úzke miesta vo vnútorných tokoch energie alebo uľahčujú zavádzanie a integráciu projektov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie (napr. prenosové a distribučné systémy elektrickej energie a zariadenia na jej uskladňovanie), majú obvykle cezhraničný účinok a mali by sa započítať do cieľovej hodnoty 30 %.

Komisia preto na účely posúdenia cezhraničných alebo viacnárrodných účinkov zväzi opatrenia týkajúce sa okrem iného energetickej efektívnosti, zavádzania obnoviteľných zdrojov energie, zavádzania tepelných čerpadiel, dekarbonizácie priemyslu, distribučných sústav a čistého/bezfosílného vodíka.

Členský štát bude musieť v prípade každého opatrenia poskytnúť krátke vysvetlenie k cezhraničnému rozmeru investície vrátane očakávaného účinku na cezhraničné toky energie.

5. **Posúdenie kapitoly REPowerEU**

Reformy a investície uvedené v kapitole REPowerEU a financované z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti budú tvoriť neoddeliteľnú súčasť plánov obnovy a odolnosti. Mali by spĺňať všetky podmienky článku 18 a vzťahujú sa na ne kritériá posudzovania stanovené v článku 19 a prílohe V, pokiaľ sa nestanovuje inak, a to najmä vo vzťahu k digitálnemu označovaniu podľa článku 19 ods. 3 písm. f) a oddielu 2.6 prílohy V k nariadeniu o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti.

Kritérium posudzovania súvisiace s cieľmi plánu REPowerEU

Reformy a investície uvedené v kapitolách REPowerEU sa posúdia podľa dodatočného kritéria posudzovania uvedeného v oddiele 2.12 prílohy V k nariadeniu o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti súvisiaceho s ich skutočným príspevkom k dosahovaniu cieľov plánu REPowerEU. Podľa prílohy V k nariadeniu o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti Komisia počas posudzovania zohľadní tieto prvky a posúdi, či opatrenia:

- zlepšujú energetickú infraštruktúru a zariadenia s cieľom uspokojiť okamžité potreby v oblasti bezpečnosti dodávok plynu vrátane skvapalneného zemného plynu (LNG), a najmä umožniť diverzifikáciu dodávok v záujme Únie ako celku; ak sa uplatňuje výnimka podľa článku 21c ods. 3 písm. a), oprávnené sú aj zlepšenia ropnej infraštruktúry a zariadení s cieľom uspokojiť okamžité potreby v oblasti bezpečnosti dodávok alebo

- zvyšujú energetickú efektívnosť budov a kritickej energetickej infraštruktúry, dekarbonizujú priemysel, zvyšujú produkciu a využívanie udržateľného biometánu a čistého alebo bezfosílného vodíka a zvyšujú podiel energie z obnoviteľných zdrojov a jej urýchlené zavádzanie alebo
- prispievajú k riešeniu energetickej chudoby a prípadne primerane uprednostňujú potreby osôb postihnutých energetickou chudobou, ako aj k zníženiu zraniteľnosti počas nadchádzajúcich zimných ročných období alebo
- motivujú k zníženiu dopytu po energii alebo
- odstraňujú vnútorné a cezhraničné úzke miesta pri prenose a distribúcii energie, pričom podporujú uskladňovanie elektrickej energie a urýchľujú integráciu obnoviteľných zdrojov energie, alebo podporujú dopravu s nulovými emisiami a jej infraštruktúru vrátane železníc alebo
- podporujú uvedené ciele prostredníctvom rýchlejšej rekvalifikácie pracovnej sily smerom k zeleným a súvisiacim digitálnym zručnostiam, ako aj hodnotové reťazce v oblasti kľúčových surovín a technológií spojených so zelenou transformáciou.

Okrem toho by členské štáty mali takisto preukázať, že kapitoly REPowerEU sú v súlade s ich ostatným úsilím pri dosahovaní cieľov plánu REPowerEU. Informácie, ktoré k tomuto bodu členské štáty poskytnú, by mali obsahovať stručný opis hlavných reforiem a investícií, ktoré nie sú financované v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a ktoré sú zamerané na dosiahnutie cieľov plánu REPowerEU v časových rámcoch Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako aj vysvetlenie, ako toto úsilie súvisí s cieľmi plánu REPowerEU.

Posúdenie cezhraničného a viacnárodného rozmeru alebo účinku

V súlade so zmeneným článkom 19 bude posúdenie upraveného plánu obnovy a odolnosti Komisiou obsahovať dodatočné kritérium posudzovania cezhraničného alebo viacnárodného rozmeru alebo účinku reforiem a investícií z kapitoly REPowerEU. Komisia v súlade s prílohou V zohľadní vo svojom posúdení tieto prvky:

1. či opatrenie prispieva k bezpečnosti dodávok v Únii riešením výziev identifikovaných v najnovšom posúdení potrieb Komisiou, je v súlade s cieľmi plánu REPowerEU, pričom sa zohľadní finančný príspevok pre dotknutý členský štát a jeho geografická poloha,

ALEBO

2. či sa očakáva, že vykonanie plánovaného opatrenia prispieje k zníženiu závislosti od fosílnych palív (z hľadiska ponuky a dopytu) a k zníženiu dopytu po energii (či už ide o elektrinu, plyn, fosílna palivá atď.).

V súlade so zmeneným článkom 20 ods. 5 Komisia zahrnie do svojho posúdenia upraveného plánu obnovy a odolnosti obsahujúceho kapitolu REPowerEU zhrnutie navrhovaných opatrení uvedených v kapitole REPowerEU, ktoré majú cezhraničný alebo viacnárodný rozmer alebo účinok. Toto zhrnutie sa uvedie vo vykonávacom rozhodnutí Rady.

Ak odhadované náklady na tieto opatrenia tvoria menej ako 30 % odhadovaných nákladov na všetky opatrenia uvedené v kapitole REPowerEU, v zhrnutí sa vysvetlí, prečo nie je splnená táto orientačná cieľová hodnota, napríklad preukázaním, že ciele plánu REPowerEU lepšie riešia iné opatrenia uvedené v kapitole REPowerEU členského štátu alebo že nie je k dispozícii dostatok realistických projektov s cezhraničným alebo viacnárodným rozmerom alebo účinkom, najmä vzhľadom na trvanie mechanizmu.

Aktualizácia kritéria posudzovania týkajúceho sa cieľa v oblasti klímy na úrovni 37 %

Okrem cieľa v oblasti klímy na úrovni aspoň 37 % celkových pridelených prostriedkov na plán by aj samotná kapitola REPowerEU mala dosiahnuť cieľ v oblasti klímy na úrovni aspoň 37 % na základe celkových odhadovaných nákladov na opatrenia zahrnuté v kapitole REPowerEU.

Túto prahovú hodnotu možno vypočítať vydelením súčtu odhadovaných nákladov na opatrenia s klimatickým prínosom zahrnuté v kapitole REPowerEU súčtom odhadovaných nákladov na všetky opatrenia uvedené v kapitole REPowerEU.

Výnimka z povinnosti prispievať k digitálnemu cieľu na úrovni 20 %

V súlade s článkom 21c ods. 5 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti sa na reformy a investície zahrnuté v kapitolách REPowerEU, ktoré sa majú financovať v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, bude vzťahovať metodika digitálneho označovania stanovená v článku 19 ods. 3 písm. f) a prílohe VII k nariadeniu o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti. Podpora opatrení v rámci kapitoly REPowerEU sa však nebude brať do úvahy pri výpočte toho, či bol dosiahnutý digitálny cieľ na úrovni 20 %.

Hoci sú reformy a investície predložené v kapitolách REPowerEU vyňaté z výpočtu digitálneho cieľa, členské štáty musia poskytnúť kvalitatívne vysvetlenie toho, ako majú opatrenia v ich plánoch obnovy a odolnosti vrátane opatrení v kapitolách REPowerEU prispieť k digitálnej transformácii a výzvam, ktoré z nej vyplývajú. Členské štáty sa vyzývajú, aby navrhli digitálne investície relevantné pre ciele plánu REPowerEU. Takéto investície by mohli napríklad zahŕňať:

- digitalizáciu energetických sietí vrátane inteligentných sietí,
- zavedenie inteligentných meradiel, systémov inteligentného nabíjania, systémov inteligentného riadenia a senzorov spojených s prácami v oblasti obnovy zameranej na energetickú efektívnosť,
- klimatickú neutralitu dátových centier a sietí a opätovné použitie ich odpadového tepla,
- kybernetickú bezpečnosť energetického systému, ktorá je zásadná z hľadiska bezpečnosti dodávok energie,
- dátové infraštruktúry, ktoré umožňujú rozsiahly rozvoj reakcie na strane spotreby (napr. so spoločným európskym energetickým dátovým priestorom) a uskladňovania energie,
- opatrenia týkajúce sa digitalizácie dopravy, ktoré sa sčasti týkajú znižovania emisií skleníkových plynov,
- opatrenia týkajúce sa digitalizácie spracovania grantov na obnovy zamerané na energetickú efektívnosť,
- opatrenia týkajúce sa digitalizácie systémov sociálneho zabezpečenia, ktoré umožnia správnu identifikáciu domácností ohrozených chudobou a moduláciu intenzity finančnej pomoci,
- digitálne zručnosti alebo aplikácie na posilnenie postavenia odberateľov energií.

A napokon na účely plnenia digitálnej ambície Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa digitálne označovanie bude naďalej uplatňovať na všetky opatrenia navrhnuté v prepracovaných plánoch obnovy a odolnosti, ktoré nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 21c ods. 1 nariadenia o pláne REPowerEU.

II. Všeobecné usmernenie týkajúce sa úpravy plánov obnovy a odolnosti

V nasledujúcich oddieloch sa uvádza prehľad prvkov, ktoré by členské štáty mali zohľadniť vo svojich upravených plánoch obnovy a odolnosti. Toto usmernenie je venované najčastejším otázkam členských štátov a poskytuje praktické pokyny týkajúce sa toho, akú štruktúru má mať dodatok k plánu obnovy a odolnosti v súlade s požiadavkami článku 18 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti. S cieľom zabezpečiť konzistentnosť formy dodatku a plánu obnovy a odolnosti sa ďalej uvedená štruktúra riadi podľa usmernenia k plánu obnovy a odolnosti z januára 2021. Členským štátom sa odporúča, aby naďalej používali rovnakú štruktúru svojich plánov obnovy a odolnosti a aby obmedzili zmeny v existujúcich oddieloch týchto plánov.

1. Ciele úprav

Komplexná a primerane vyvážená reakcia na hospodársku a sociálnu situáciu/príspevok k šiestim pilierom

Upravený plán obnovy a odolnosti by mal naďalej predstavovať komplexnú a primerane vyváženú reakciu na hospodársku a sociálnu situáciu a primerane prispievať ku všetkým šiestim pilierom uvedeným v článku 3 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti. V zmenách počiatočného plánu by sa mala zachovať táto vyváženosť alebo v prípade, že sa týmito zmenami upraví, mala by sa táto úprava odôvodniť preukázaním, že je v súlade s novými výzvami, ktorým členský štát čelí, a/alebo s novými finančnými prostriedkami pridelenými členského štátu. Na tento účel by členské štáty mali opísať, ako upravený plán obnovy a odolnosti stále predstavuje komplexnú a primerane vyváženú reakciu na hospodársku a sociálnu situáciu v dotknutom členskom štáte. Ak sú zmeny plánu nepodstatné, členské štáty môžu jednoducho predpokladať, že príspevok k šiestim pilierom je naďalej vyvážený, a to bez toho, aby museli poskytnúť podrobné dodatočné vysvetlenia.

Členské štáty by mali spojiť nové opatrenia s príslušnými piliermi tým, že vysvetlia príslušný príspevok. Ak sa v dôsledku úpravy plánu odstránia určité opatrenia alebo sa zmenší ich rozsah, treba vysvetliť, či celkový príspevok plánu k dotknutým pilierom bude naďalej postačovať. V prípade potreby by sa v tomto vysvetlení mala uviesť súvislosť medzi odstráneným opatrením a všetkými novými opatreniami navrhovanými ako náhrada za odstránené opatrenie s odkazom na dotknuté piliere.

V poskytnutých vysvetleniach by sa mali riadne zohľadniť všetky nové trendy vývoja v politikách členského štátu alebo EÚ, ktoré sa dotýkajú šiestich pilierov. Členským štátom sa osobitne odporúča, aby zväzili, ako sa vplyv najnovšieho geopolitického vývoja premietne do dodatočného príspevku plánu k pilieru zelenej transformácie s ohľadom na ciele plánu REPowerEU. V tejto súvislosti sú prijateľné dodatky s dodatočnými opatreniami týkajúcimi sa iba jedného alebo dvoch pilierov, pokiaľ ich možno odôvodniť novými výzvami, ktorým členské štáty čelia.

Súvislosť s odporúčaniami pre jednotlivé krajiny a s európskym semestrom

V upravených plánoch obnovy a odolnosti, ktoré obsahujú dodatočné reformy a investície a ktoré vyžadujú viac finančných prostriedkov, by sa mali zohľadňovať všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaníach pre jednotlivé krajiny, ktoré Rada prijala v cykloch európskeho semestra v rokoch 2019 a 2020, ako aj v neskorších cykloch semestra až do dátumu predloženia upravených plánov obnovy a odolnosti ⁽¹²⁾. Zvlášť relevantné budú odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v cykle v roku 2022 a v cykle v roku 2023 po ich prijatí Radou, predovšetkým na účely prípravy kapitol REPowerEU. V ročných správach o jednotlivých krajinách sa hodnotí pokrok dosiahnutý pri vykonávaní opatrení uvedených v plánoch obnovy a odolnosti, pričom sa zdôrazňujú príklady dôležitých reforiem a investícií týkajúcich sa splnených míľnikov v súlade s minulými odporúčaniami pre danú krajinu, a identifikujú sa hlavné nevyriešené alebo novo vzniknuté výzvy, ktorým sa nevenuje dostatočná pozornosť v plánoch obnovy a odolnosti a ktoré sú základom pre nové odporúčania pre danú krajinu.

Členské štáty pri prepracovaní svojich plánov musia naďalej účinne riešiť všetky alebo významnú podskupinu výziev identifikovaných v príslušných odporúčaníach pre jednotlivé krajiny vrátane odporúčaní pre jednotlivé krajiny, ktoré prijala Rada v rámci cyklov semestra v roku 2022 a (prípadne) 2023 a v neskorších cykloch semestra až do dátumu posúdenia upraveného plánu obnovy a odolnosti.

Revízie maximálneho finančného príspevku smerom nadol nemajú vplyv na potrebu riešiť všetky príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny alebo významnú podskupinu týchto odporúčaní, keďže reformy vo všeobecnosti nie sú nákladné. Upravený plán obnovy a odolnosti, ktorý si nevyžaduje dodatočné financovanie, musí preto zachovávať rovnakú úroveň ambícií ako predchádzajúci prijatý plán, najmä v súvislosti s reformami, ktorými sa riešia odporúčania pre jednotlivé krajiny.

V prípade členských štátov, ktorých maximálny finančný príspevok v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa (podstatne) zvýšil, sa pri dopĺňaní počiatočných plánov musí zohľadniť úplný súbor odporúčaní pre jednotlivé krajiny za roky 2019, 2020 a 2022. Toto sa týka najmä dodatočných potrieb reforiem a investícií identifikovaných v rámci európskeho semestra 2022 vrátane potrieb súvisiacich s nevyhnutnosťou znížiť energetickú závislosť.

V prípade členských štátov, ktoré využívajú svoje úvery výlučne na účely plánu REPowerEU a nemajú prospech z podstatného zvýšenia grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, Komisia zväzí najmä odporúčania pre jednotlivé krajiny týkajúce sa energetiky. Ak by sa doplnenia plánu predložili po tom, ako Rada prijme odporúčania pre jednotlivé krajiny za rok 2023, bude potrebné ich takisto vziať do úvahy. Predloženie dodatkov je rovnako príležitosťou na riešenie výziev identifikovaných v predchádzajúcich cykloch európskeho semestra, ktoré sa v predtým prijatých plánoch obnovy a odolnosti neriešia alebo sa riešia len čiastočne.

Pri príprave svojich dodatkov by členské štáty mali zabezpečiť, aby bol vplyv navrhovaných zmien na fiškálnu udržateľnosť v súlade s najnovšími odporúčaniami pre jednotlivé krajiny súvisiacimi s fiškálnymi a fiškálno-štrukturálnymi záležitosťami, ako ich schválila Rada. Okrem toho by členské štáty eurozóny mali zabezpečiť, aby aktualizované opatrenia boli v súlade s prioritami identifikovanými v najnovšom odporúčaní o hospodárskej politike eurozóny, najmä s prvkami týkajúcimi sa energetiky, ako ich prijala Rada.

⁽¹²⁾ Odporúčania pre jednotlivé krajiny v rámci pravidelného cyklu európskeho semestra zvyčajne koncom mája/začiatkom júna navrhuje Komisia, schvaľuje ich Európska rada a nakoniec ich začiatkom júla prijme Rada.

Celkový vplyv plánu obnovy a odolnosti

V súlade s usmernením k plánu obnovy a odolnosti z roku 2021 by členské štáty mali vysvetliť, do akej miery sa očakáva, že sa navrhovanými zmenami pozmení celkový vplyv ich plánov obnovy a odolnosti. V tomto vysvetlení by sa mal predstaviť predpokladaný vplyv upraveného plánu obnovy a odolnosti ako celku, pričom sa zohľadnia pridané alebo odstránené opatrenia. Mali by sa zohľadniť tieto prvky:

- makroekonomické a sociálne vyhliadky,
- vysvetlenie makroekonomického a sociálneho vplyvu plánu obnovy a odolnosti v súlade s článkom 18 ods. 4 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy,
- udržateľnosť
- súdržnosť.

Členské štáty sa vyzývajú, aby poskytli aktualizované údaje o vplyve svojich upravených plánov obnovy a odolnosti, pokiaľ sú úpravy významné z hľadiska obsahu a/alebo veľkosti. Členské štáty sa pri tom môžu opierať o informácie uvedené v ich národných programoch reforiem a v prípade potreby môžu používať krížové odkazy. Rozsah poskytnutých nových informácií by mal byť primeraný zmenám navrhovaným v dodatkoch.

Koherentnosť

Vplyv navrhovaných zmien na koherentnosť upraveného plánu obnovy a odolnosti by sa mal predstaviť prostredníctvom vysvetlenia vzájomného pôsobenia medzi novými alebo upravenými opatreniami a opatreniami uvedenými v predchádzajúcom prijatom pláne obnovy a odolnosti, s odkazom na opatrenia, ktoré boli v upravenom pláne zachované, ako aj na opatrenia, ktoré z neho boli odstránené. Členské štáty sa takisto vyzývajú, aby vysvetlili, ako sa zachováva celková rovnováha medzi reformami a investíciami. Nové alebo upravené opatrenia by nemali vytvárať nezrovnalosti a nemali by zhoršovať celkovú koherentnosť plánu obnovy a odolnosti.

V súlade s článkom 17 ods. 3, článkom 18 ods. 4n a odôvodnením 62 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti (pozri aj ďalej) sa musí uviesť aj súlad so schválenými partnerskými dohodami a programami politiky súdržnosti.

Rodová rovnosť a rovnaké príležitosti pre všetkých

Členské štáty by mali poskytnúť opis, ako zmeny ovplyvňujú príspevok upravených plánov obnovy a odolnosti k dosahovaniu cieľov v oblasti rodovej rovnosti a rovnakých príležitostí pre všetkých. V súvislosti so súčasným vývojom je veľmi dôležité zmiernovanie rizík energetickej chudoby, najmä v prípade znevýhodnených skupín.

Členské štáty by sa na tento účel mali riadiť usmernením k plánu obnovy a odolnosti z roku 2021 a zároveň by mali zohľadniť aktuálny vývoj, napríklad prostredníctvom:

- zváženia toho, ako čo najlepšie zohľadniť ciele rodovej rovnosti a rovnakých príležitostí pre všetkých v procese vykonávania a monitorovania s ohľadom na skúsenosti získané doteraz pri realizácii svojich plánov,
- zabezpečenia účasti subjektov pre rovnaké zaobchádzanie a nediskrimináciu na vykonávaní plánov obnovy a odolnosti, napríklad v rámci príslušných monitorovacích orgánov,
- lepšieho zohľadňovania týchto cieľov v revidovaných míľnikoch a cieľoch, napríklad ich rozdelením podľa rodu, veku, zdravotného postihnutia a rasového či etnického pôvodu, ak to je možné.

Rozsah poskytnutých nových informácií by mal byť primeraný zmenám navrhovaným v dodatkoch.

Štátna pomoc

Na dodatočné alebo revidované reformy a investície sa v plnej miere uplatňujú pravidlá štátnej pomoci. Povinnosťou každého členského štátu je zabezpečiť, aby boli tieto reformy a investície v súlade s pravidlami EÚ v oblasti štátnej pomoci, najmä s proporčnosťou, a aby sa dodržiavali uplatniteľné postupy v oblasti štátnej pomoci.

V tejto súvislosti sa v Usmerneniach Komisie o štátnej pomoci v oblasti klímy, ochrany životného prostredia a energetiky na rok 2022 ⁽¹³⁾ poskytuje usmernenie k tomu, ako Komisia posúdi zlučiteľnosť ochrany životného prostredia vrátane ochrany klímy a opatrení pomoci týkajúcich sa energetiky, na ktoré sa podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ vzťahuje notifikačná povinnosť. Vo všeobecnom nariadení o skupinových výnimkách, ktoré sa v súčasnosti reviduje, sa navyše niektoré konkrétne kategórie štátnej pomoci označujú za zlučiteľné so zmluvou za predpokladu, že spĺňajú jasne vymedzené podmienky. V takom prípade sú tieto kategórie oslobodené od povinnosti zasielať Komisii predchádzajúcu notifikáciu a žiadať ju o schválenie. Napríklad v súvislosti s opatreniami prispievajúcimi k dosahovaniu cieľov plánu REPowerEU sa členským štátom odporúča, aby zohľadnili ustanovenia oddielu 4 všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách týkajúce sa pomoci na výskum, vývoj a inovácie a oddielu 7 týkajúce sa pomoci na ochranu životného prostredia.

Dočasný krízový rámec štátnej pomoci, ktorý Komisia prijala 23. marca 2022 na podporu hospodárstva EÚ v súvislosti s ruskou inváziou na Ukrajinu, môže byť takisto relevantný na posúdenie opatrení Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti z hľadiska štátnej pomoci v individuálnych prípadoch, keď pomoc slúži na nápravu hospodárskych dôsledkov vyplývajúcich z ruskej agresie voči Ukrajine. Komisia v súčasnosti posudzuje možné aktualizácie dočasného krízového rámca štátnej pomoci a všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách, ako je rozšírenie ich rozsahu pôsobnosti a zvýšenie stropov vymedzujúcich notifikačnú povinnosť, čo by následne malo uľahčiť povoľovanie opatrení v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti/plánu REPowerEU. Okrem toho, keďže veľký počet členských štátov zahrnul do svojich plánov obnovy a odolnosti investície týkajúce sa dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu, schvaľovanie dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu sa ďalej zefektívni a zjednoduší. Je to dôležité na zabezpečenie včasnej realizácie takýchto investícií a ich dokončenie do lehoty stanovenej v nariadení, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, t. j. do 31. augusta 2026. Včasná a úspešná realizácia týchto hlavných projektov bude kľúčom k príspevku Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti k zelenej a digitálnej transformácii a k jeho celkovému úspechu.

Podľa usmernenia k plánom obnovy a odolnosti z roku 2021 a vzoru k týmto plánom sa členské štáty vyzývajú, aby vo svojich upravených plánoch obnovy a odolnosti pre každú novú alebo revidovanú reformu a investíciu uviedli, či sa domnievajú, že v prípade daného opatrenia je potrebné notifikovať štátnu pomoc, a ak áno, aby poskytli informácie o lehotách na predbežnú notifikáciu a notifikáciu. Ak sa členský štát domnieva, že v prípade opatrenia nie je potrebná notifikácia, členský štát by mal uviesť odkaz na existujúce rozhodnutie o povolení štátnej pomoci alebo ustanovenia vo všeobecnom nariadení o skupinových výnimkách, alebo v iných predpisoch o skupinových výnimkách, ktoré sa považujú za uplatniteľné na opatrenie, s príslušnými odôvodneniami alebo opisom dôvodov, prečo sa opatrenie nepovažuje za štátnu pomoc. V rámci prípravy harmonogramu plnenia príslušných míľnikov a cieľov musia členské štáty zabezpečiť, aby Komisia mala dostatok času na schválenie akejkoľvek štátnej pomoci, ktorá by mohla byť súčasťou príslušných investičných opatrení a v prípade ktorej je potrebné notifikovať štátnu pomoc. Komisia je pripravená poskytnúť členským štátom predbežné usmernenie týkajúce sa súladu všetkých investícií plánovaných v ich upravených plánoch obnovy a odolnosti s regulačným rámcom štátnej pomoci. Členské štáty sa nabádajú, aby Komisii sprístupnili svoj harmonogram (predbežných) notifikácií, aby sa zabezpečilo plánovanie s dostatočným predstihom.

Na základe predchádzajúcich skúseností s opatreniami uvedenými v plánoch obnovy a odolnosti a skúmanými z hľadiska štátnej pomoci je včasná komunikácia s útvarmi Komisie pri príprave plánov obnovy a odolnosti zásadná pre rýchle posúdenie notifikovaných opatrení z hľadiska štátnej pomoci. Členské štáty sa vyzývajú, aby viedli diskusiu s útvarmi Komisie s cieľom v plnej miere využiť výhody možností poskytovaných jednotlivými rámcami štátnej pomoci a navrhnuť opatrenia v súlade s platnými pravidlami.

Pomoc, ktorou sa znížia každodenné výdavky spoločností, je povolená len v určitých situáciách a za prísnych podmienok. Členské štáty, ktoré zvažujú opatrenie zahŕňajúce tento druh pomoci, by mali zaistiť, aby spĺňalo platné podmienky stanovené v príslušnom rámci štátnej pomoci.

Hoci pravidlá štátnej pomoci do roku 2026 sa môžu zmeniť, je potrebné pripomenúť, že podľa pravidiel štátnej pomoci je pre posúdenie opatrenia relevantný moment, keď sa štátna pomoc poskytne, t. j. moment, keď sa príjemcovi udelí právne vymáhateľné právo prijať pomoc. Pokiaľ sa príslušným rámcom štátnej pomoci stanovuje základ zlučiteľnosti opatrenia v danom okamihu, opatrenie sa môže vykonať (štátna pomoc sa môže vyplatiť a investície sa môžu realizovať), aj keď sa neskôr zmenia pravidlá štátnej pomoci.

⁽¹³⁾ SEC(2022) 70 final – SWD(2022) 19 final – SWD(2022) 20 final.

2. Opis zmien

Podľa usmernenia k plánom obnovy a odolnosti z roku 2021 a vzoru k týmto plánom by mal byť tento oddiel členený podľa jednotlivých komponentov. Tento oddiel by sa mal uvádzať iba v prípade komponentov, ktoré sa menia. Netreba opakovat informácie uvedené v iných oddieloch, treba však uviesť, aké zmeny sa vykonali v porovnaní s predchádzajúcim prijatým plánom obnovy a odolnosti (s presnými odkazmi na príslušné oddiely a opatrenia). Členské štáty sa môžu opierať o existujúce komponenty, pokiaľ ide o pridanie niekoľkých reforiem a investícií v rámci tej istej témy (napr. nové opatrenie na obnovu budov sa môže pridať k existujúcemu komponentu týkajúcemu sa energetickej obnovy). V prípade nových investícií a reforiem s odlišnými prioritami môžu členské štáty pridať aj úplne nové komponenty.

Opis reforiem a investícií

Pri každom komponente, v ktorom došlo k zmenám základných opatrení, by členské štáty mali uviesť, ktoré investície alebo reformy boli „pridané“, „odstránené“ alebo „upravené“ v porovnaní s predchádzajúcimi plánmi obnovy a odolnosti.

Využívanie finančných nástrojov a rozpočtové záruky

Opatrenia vo forme finančných nástrojov a rozpočtových záruk môžu byť atraktívnym riešením na realizáciu investícií naplánovaných v plánoch obnovy a odolnosti z viacerých dôvodov:

- do finančných nástrojov sa môže vložiť splatenie istiny, ktorú dostali prijímatelia, členskému štátu, čím sa z dlhodobého hľadiska znižuje vznik verejného dlhu,
- finančné nástroje musia umožňovať opätovné použitie tokov vrátane splátky istiny, ak je to vhodné (napríklad pre úverové fondy a kapitálové schémy), na rovnaké ciele politik, a to aj po roku 2026, a/alebo na splatenie úverov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti,
- finančné nástroje môžu slúžiť na financovanie množstva malých investícií v ucelenom rámci, ako sú verejné záruky a výhodné úvery na energetickú efektívnosť budov, a na uľahčenie oslovenia prípadných prijímateľov prostredníctvom decentralizovaných partnerských štruktúr,
- finančné nástroje môžu pomôcť využiť dodatočné finančné zdroje alebo spoluinvestície, predovšetkým od súkromných spoločností a súkromných finančných inštitúcií.

Na základe skúseností získaných z existujúcich plánov obnovy a odolnosti by členské štáty mohli zväziť tento druh finančných nástrojov:

- záručné nástroje a zvýhodnené úvery na zníženie nákladov na požičaný kapitál pre programy obnovy zamerané na energetickú efektívnosť,
- súkromno-verejné dohody o investíciách do obnoviteľných zdrojov energie,
- refinancovanie spoločnosťami poskytujúcimi energetické služby (ESCO) na sprístupnenie zlepšení energetickej účinnosti vo výrobných procesoch, v nebytových budovách a bytových domoch,
- kapitálové investície do spoločností alebo do kapitálových fondov podporujúcich zelenú transformáciu ⁽¹⁴⁾.

V prílohe I sú uvedené ďalšie informácie o využití finančných nástrojov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a o možnosti prispievať k záruke InvestEU prostredníctvom zložky v zodpovednosti členského štátu založenej na skúsenostiach získaných počas prípravy a vykonávania počiatočných plánov obnovy a odolnosti.

Zelený a digitálny rozmer

Členské štáty by mali vysvetliť, do akej miery budú ich upravené plány obnovy a odolnosti prispievať k zelenej transformácii a k zníženiu energetickej závislosti EÚ, ako aj k nadčasovej digitálnej transformácii a spoľahlivému jednotnému digitálnemu trhu alebo k riešeniu výziev, ktoré z nich vyplývajú. Patriť sem môžu opatrenia týkajúce sa výskumu a inovácií s príslušným harmonogramom. O obidvoch transformáciách treba uvažovať tak, že sa navzájom posilňujú v súlade s koncepciou dvojakej transformácie, a budú sa skúmať v spolupráci s Komisiou.

⁽¹⁴⁾ Najmä pre MSP.

Zelený rozmer opatrení plánu obnovy a odolnosti sa bude naďalej posudzovať v rámci kvalitatívneho prístupu (súvislosť medzi týmito opatreniami a výzvami každého členského štátu v oblasti energetiky, klímy a životného prostredia), ako aj kvantitatívneho prístupu (celkový príspevok upraveného plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU k cieľom v oblasti klímy, ako aj kapitola REPowerEU jednotlivito musia predstavovať aspoň 37 % celkových pridelených prostriedkov plánu).

Členské štáty sa vyzývajú, aby vysvetlili, ako ich upravený plán obnovy a odolnosti prispeje k dosiahnutiu cieľov EÚ v oblasti klímy zakotvených v právnom predpise v oblasti klímy a ako sa v ňom zohľadnia ciele v oblasti klímy dohodnuté na politickej úrovni v decembri 2022 a ostatné časti balíka návrhov Fit for 55 predložené v júli a decembri 2021. V balíku Fit for 55 sa stanovujú legislatívne opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby politiky v oblasti klímy, energetiky, využívania pôdy, dopravy a zdanenia boli vhodné na zníženie čistých emisií skleníkových plynov aspoň o 55 % do roku 2030 a na dosiahnutie klimatickej neutrality, ktorá je zakotvená v európskom právnom predpise v oblasti klímy.

Digitálny rozmer opatrení plánov obnovy a odolnosti sa bude takisto naďalej posudzovať v rámci kvalitatívneho aj kvantitatívneho prístupu. Európska komisia 9. marca 2021 predstavila oznámenie o digitálnom kompase do roku 2030: digitálne desaťročie na európsky spôsob. Kompas je postavený na štyroch hlavných bodoch: zručnosti, bezpečné a udržateľné digitálne infraštruktúry, digitálna transformácia podnikov a digitalizácia verejných služieb. V oznámení sa vymedzujú ambiciózne ciele na úrovni EÚ pre každý z týchto bodov v horizonte do roku 2030. Na toto oznámenie nadviazal návrh rozhodnutia, ktorým sa zriaďuje politický program Cesta k digitálnemu desaťročiu do roku 2030, ktoré nadobudlo účinnosť 9. januára 2023. Programom sa zavedie riadiaca štruktúra, v rámci ktorej členské štáty a Komisia štruktúrovaným spôsobom spolupracujú na dosahovaní cieľov, a uľahčí sa vykonávanie viacnárodných projektov. Členské štáty sa vyzývajú, aby uviedli, akým spôsobom dodatočné alebo upravené opatrenia zamerané na digitálnu transformáciu alebo výzvy, ktoré z nej vyplývajú, prispievajú k štyrom hlavným bodom a k dosiahnutiu cieľov do roku 2030.

Pokiaľ ide o kvantitatívny prístup, celkový príspevok upraveného plánu obnovy a odolnosti k digitálnym cieľom musí predstavovať aspoň 20 % celkových pridelených prostriedkov plánu okrem opatrení uvedených v kapitole REPowerEU.

Sledovanie klímy a digitálne označovanie

Cieľ v oblasti klímy na úrovni 37 % a digitálny cieľ na úrovni 20 %, ktoré sú stanovené v článku 19 ods. 3 písm. e) a f) nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti, ostávajú v prípade zmien plánu obnovy a odolnosti povinné, a to bez ohľadu na dôvody, ktoré viedli k týmto zmenám (s výnimkou nákladov na opatrenia uvedené v kapitole REPowerEU, pokiaľ ide o digitálny štítok; opatrenia uvedené v kapitolách REPowerEU sa pri výpočte digitálneho cieľa nezohľadňujú). Je preto dôležité, aby členské štáty pri zavádzaní zmien do svojich plánov obnovy a odolnosti zohľadnili celkové pridelené prostriedky plánu obnovy a odolnosti, a to vždy, keď dôjde k zvýšeniu alebo zníženiu revidovaného finančného príspevku.

Členské štáty by preto pri každom novom alebo upravenom opatrení mali vysvetliť príspevok k dosahovaniu cieľov v oblasti klímy a digitálnych cieľov na základe usmernenia k plánom obnovy a odolnosti z roku 2021. Nové posúdenie označovania s cieľom overiť nepretržité dosahovanie oboch cieľov bude nevyhnutné v prípade zmeny celkových odhadovaných nákladov plánu obnovy a odolnosti alebo nákladov na akékoľvek opatrenia s klimatickým či digitálnym štítokom. Posudzovanie označovania sa musí uskutočniť aj v prípade akýchkoľvek zmien počiatočného rozsahu pôsobnosti, povahy alebo koncepcie existujúceho opatrenia.

Je dôležité pripomenúť, že obidva ciele sa počítajú na účely upraveného plánu obnovy a odolnosti *ako celok*, ktorý tvorí predchádzajúci prijatý plán obnovy a odolnosti a dodatok, a bez nákladov na opatrenia uvedené v kapitole REPowerEU, pokiaľ ide o digitálny štítok. Príspevky na opatrenia v oblasti klímy a v oblasti digitálnych technológií sa prepočítajú v prípade upraveného plánu obnovy a odolnosti, pričom sa zohľadnia zmeny zavedené do plánu obnovy a odolnosti prostredníctvom opatrení a vyššie uvedené upravené celkové odhadované náklady. Príspevok na opatrenia v oblasti klímy sa porovná s celkovými pridelenými prostriedkami plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU. Cieľ v oblasti klímy sa vypočíta samostatne aj pre kapitolu REPowerEU. Príspevok v oblasti digitálnych technológií sa porovná s celkovými pridelenými prostriedkami plánu obnovy a odolnosti okrem súm určených na reformy a investície uvedené v kapitole REPowerEU.

Na základe skúseností s 27 prijatými plánmi je pri opatreniach týkajúcich sa viacerých oblastí, ako napríklad v prípade horizontálnych opatrení, potrebné uplatniť sledovanie klímy a digitálne označovanie v prípade potreby na úrovni čiastkového opatrenia (osobitná časť opatrenia týkajúca sa konkrétnej oblasti intervencií) s použitím odlišných oblastí intervencií (podľa príloh VI a VII k nariadeniu o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti).

Okrem toho treba pripomenúť, že v článku 19 ods. 3 písm. e) a f) nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti a v prílohách VI a VII sa uvádzajú platné koeficienty na výpočet podpory pre ciele v oblasti klímy a digitálne ciele. Podľa týchto ustanovení sa môžu zvýšiť koeficienty na podporu cieľov v oblasti klímy (až na celkovú sumu 3 % prostriedkov na klimatické označovanie) za predpokladu, že ich sprevádzajú opatrenia, ktoré zvyšujú ich vplyv. Členské štáty by v prípade potreby mali dostatočne odôvodniť použitie týchto ustanovení.

Členské štáty by mali opísať konkrétny prístup, ktorý navrhli na označovanie takýchto opatrení. Komisia môže členským štátom pomôcť získať príklady, ako boli podobné opatrenia označené v plánoch obnovy a odolnosti, ktoré predtým prijala Rada.

Zásada „výrazne nenarušiť“ (DNSH)

Technické usmernenie týkajúce sa uplatňovania zásady „výrazne nenarušiť“ (Ú. v. EÚ C 58, 18.2.2021, s. 1.), ktorým sa stanovujú hlavné princípy a spôsoby uplatňovania zásady „výrazne nenarušiť“ v kontexte Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, sa bude naďalej uplatňovať v plnej miere, pričom sa zohľadnia osobitné charakteristiky tejto zásady. Technické usmernenie obsahuje aj tzv. kontrolný zoznam, ktorý sa má sledovať pri vlastnom posúdení zásady „výrazne nenarušiť“ a ktorý sa má začleniť do upraveného plánu obnovy a odolnosti pre každé opatrenie. Tento oddiel obsahuje zhrnutie hlavných prvkov usmernenia a vysvetlenie ich uplatňovania v prípade nových alebo revidovaných opatrení. Okrem toho obsahuje ďalšie vysvetlenia založené na skúsenostiach získaných v súvislosti s predchádzajúcimi prijatými plánmi obnovy a odolnosti.

Ako by sa mala uplatňovať zásada „výrazne nenarušiť“ v kontexte prepracovania plánov obnovy a odolnosti?

Členské štáty musia vypracovať vlastné posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ pre každé nové alebo upravené opatrenie, ktoré je súčasťou upraveného plánu obnovy a odolnosti, okrem prípadov, keď sa táto zásada neuplatňuje (pozri aj oddiel 2.1 a prílohu I k technickému usmerneniu týkajúcemu sa uplatňovania zásady „výrazne nenarušiť“). Členské štáty sa takisto vyzývajú, aby vždy, keď je to vhodné a možné, poskytli ako súčasť vlastného posúdenia dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ kvantitatívne posúdenie vplyvu reformy alebo investície na životné prostredie. Zohľadniť by sa mali tieto prierezové úvahy (pozri aj prílohu s doplňujúcimi informáciami o spôsobe dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“):

- *Nové dostupné alternatívy s malým vplyvom:* Princípy v oddiele 2.4 vrátane poznámky pod čiarou č. 25 technického usmernenia týkajúceho sa uplatňovania zásady „výrazne nenarušiť“ sa naďalej uplatňujú na posudzovanie nových alebo revidovaných opatrení. Posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ pri týchto opatreniach by malo odrážať informácie o alternatívach s malým vplyvom dostupných v čase predloženia upraveného plánu obnovy a odolnosti.
- *Žiadne zvýšenie vplyvu na životné prostredie v porovnaní s počiatočným opatrením:* V prípade úpravy existujúceho opatrenia by sa úpravou nemal zvýšiť jeho relatívny vplyv na životné prostredie v porovnaní s počiatočným opatrením. Toto by mal preukázať členský štát. V prípade vyššieho vplyvu by členský štát mal preukázať, že opatrenie je stále v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“, a to aj napriek jeho väčšiemu vplyvu na životné prostredie.

Ako by mali členské štáty vo svojich plánoch obnovy a odolnosti preukázať, že opatrenia sú v súlade so zásadou „výrazne nenarušiť“?

V prípade zmien sa môže počítať s dvomi hlavnými scenármi s odlišným vplyvom na proces posudzovania dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“:

- *Zavedenie nového opatrenia:* Ak sa členský štát rozhodne pridať do svojho plánu obnovy a odolnosti nové opatrenie, mal by sa uskutočniť rovnaký proces ako v prípade počiatočného predloženia plánu obnovy a odolnosti. Členský štát by mal vyplniť kontrolný zoznam uvedený v prílohe I k technickému usmerneniu týkajúcemu sa uplatňovania zásady „výrazne nenarušiť“ s cieľom podporiť svoju analýzu, či má nové opatrenie vplyv na environmentálne ciele a aký je rozsah tohto vplyvu.
- *Zmena existujúceho opatrenia:* Členské štáty by možno chceli zmeniť koncepciu, povahu alebo rozsah existujúceho opatrenia. Mali by preto predložiť príslušné posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ a podľa potreby ho zmeniť tak, aby sa zmeny premietli do opatrenia. Členský štát by mal uviesť odkaz na oddiel predchádzajúceho prijatého plánu obnovy a odolnosti, v ktorom sa nachádza počiatočné posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“.

3. Míľniky, ciele a harmonogram

Pri upravovaní plánov obnovy a odolnosti by členské štáty mali zabezpečiť, aby každé nové alebo upravené opatrenie, ktoré sa podporuje v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, bolo doplnené zodpovedajúcim súborom míľnikov a cieľov. Pri vymedzovaní nových míľnikov a cieľov alebo pri navrhovaní akýchkoľvek úprav existujúcich míľnikov a cieľov by členské štáty mali dodržiavať zásady opísané v usmernení k plánom obnovy a odolnosti z roku 2021, a to aj pokiaľ ide o ich špecifickosť a spoľahlivosť.

Návrh nových alebo upravených mílnikov alebo cieľov zo strany členského štátu vyplýva prísne zo začlenenia nových alebo upravených opatrení do upraveného plánu obnovy a odolnosti.

Vzhľadom na to, že sa členským štátom odporúča, aby sa zúčastňovali na cezhraničných alebo viacnárodných projektoch podporujúcich ciele plánu REPowerEU, osobitná pozornosť by sa mala venovať zabezpečeniu spoľahlivej koncepcie súvisiacich mílnikov a cieľov. Na jednej strane mílniky a ciele by sa mali jasne rozdeliť medzi jednotlivé členské štáty zúčastňujúce sa na týchto projektoch s cieľom zabrániť prekryvaniu a omeškaniam pri posudzovaní a vykonávaní. Úspešné dokončenie jedného plánu obnovy a odolnosti by malo byť nezávislé od plánu iného členského štátu. Na druhej strane by sa mílniky a ciele mali navrhovať koordinovaným spôsobom, aby sa zabezpečilo riadne posúdenie nevyhnutných vzájomných závislostí medzi členskými štátmi a aby sa stanovili obozretné harmonogramy vykonávania. Komisia je pripravená pomôcť skupinám členských štátov zapojeným do cezhraničných alebo viacnárodných projektov s cieľom zabezpečiť vhodný návrh mílnikov a cieľov.

Realizačná fáza niektorých vnútroštátnych investícií venovaných cieľom plánu REPowerEU môže trvať aj po roku 2026. V takýchto prípadoch by sa súvisiace mílniky a ciele uvedené v kapitole REPowerEU mali navrhnúť tak, aby obsahovali opatrenia podporované z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti len počas jeho trvania, pričom v návrhu opatrení by sa malo jasne určiť, ktoré realizačné kroky budú podporované z vnútroštátnych fondov alebo iných fondov EÚ po roku 2026.

Ak členský štát navrhne zmenu svojho plánu obnovy a odolnosti na základe článku 21, zmeny existujúcich mílnikov a cieľov sa môžu vykonať, len ak súvisia s objektívnymi okolnosťami predloženými na odôvodnenie zmeny. Ako sa vysvetľuje v časti 1 tohto usmernenia, medzi objektívnymi okolnosťami a navrhovanými zmenami existuje príčinná súvislosť.

Chyby v písaní, ktoré sa nájdu vo vykonávacom rozhodnutí Rady, sa môžu označiť a môže sa na ne upozorniť Komisia a Rada, a to kedykoľvek počas vykonávania plánov obnovy a odolnosti. Tieto chyby sa zohľadnia v návrhu Komisie na nové/zmenené vykonávacie rozhodnutie Rady, prípadne v osobitnom korigende.

4. **Financovanie a náklady**

Nové opatrenia: Členské štáty poskytnú odhadované celkové náklady na nové reformy a investície navrhované v dodatku. Táto povinnosť sa týka aj reforiem a investícií uvedených v kapitolách REPowerEU.

Revidované opatrenia: V prípade každého revidovaného opatrenia, keď majú zmeny vplyv na odhady nákladov, členský štát poskytne aktualizované odhady nákladov. Ak sa zmena týka iba rozsahu opatrenia, revízia odhadovaných nákladov by sa mala uskutočniť na pomernom základe.

Metodika: Pri vypracúvaní týchto odhadov nákladov by sa členské štáty mali riadiť osobitnými pokynmi uvedenými v usmernení k plánom obnovy a odolnosti z roku 2021. Od členských štátov sa spravidla neočakáva, aby poskytovali revidované odhady nákladov na opatrenia, ktoré nie sú ani nové, ani upravené. Členské štáty môžu poskytnúť overenie odhadov nákladov vykonané nezávislým verejným subjektom, čo môže prispieť k posilneniu vierohodnosti odhadov.

5. **Komplementarita a realizácia plánov obnovy a odolnosti**

Konzistentnosť s inými iniciatívami

Podľa článku 17 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti musia byť všetky plány obnovy a odolnosti vrátane dodatkov v súlade s príslušnými odporúčaniami pre jednotlivé krajiny, ako aj s informáciami uvedenými v národných programoch reforiem, národných energetických a klimatických plánoch a ich aktualizáciách podľa nariadenia (EÚ) 2018/1999, plánoch spravodlivej transformácie územia predložených podľa nariadenia o Fonde na spravodlivú transformáciu, plánoch vykonávania záruky pre mladých ľudí, partnerských dohodách a operačných programoch.

- V súvislosti so súladom s príslušnými odporúčaniami pre jednotlivé krajiny a národnými programami reforiem pozri oddiel tohto usmernenia venovaný európskemu semestru.
- Dodatky takisto musia byť v súlade s činnosťami v rámci prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo, ktoré budú navrhnuté v plánoch spravodlivej transformácie územia.

- A napokon dodatky budú musieť byť v súlade s partnerskými dohodami a operačnými programami, ktoré budú prijaté podľa nariadenia o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027 po prijatí počiatočných plánov obnovy a odolnosti. Vzhľadom na to, že všetky členské štáty prijali svoje partnerské dohody a takmer všetky prijali programy politiky súdržnosti, mali by vysvetliť, ako nové alebo upravené opatrenia v plánoch obnovy a odolnosti dopĺňajú vykonávanie programov podľa nariadenia o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027 ⁽¹⁵⁾.

Komplementarita financovania a zamedzenie dvojitému financovaniu

Členské štáty by vo svojich upravených plánoch obnovy a odolnosti mali uviesť, či boli zmenené spôsoby, ktoré boli zavedené s cieľom zabezpečiť komplementaritu financovania a súlad s článkom 9 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti. V tejto súvislosti sa naďalej v plnej miere uplatňuje usmernenie k plánom obnovy a odolnosti z roku 2021.

Vykonávanie

Vykonávací rámec sa posudzoval v rámci počiatočných plánov obnovy a odolnosti a predpokladá sa, že členské štáty sa budú naďalej spoliehať na tie isté opatrenia týkajúce sa vykonávania upraveného plánu obnovy a odolnosti. Všetky navrhované zmeny vykonávacieho rámca by sa však mali vysvetliť.

Ak sa členské štáty stretli s ťažkosťami pri doterajšom vykonávaní svojich plánov obnovy a odolnosti (napríklad v súvislosti s nedostatočnou administratívnou kapacitou, nedostatočne vyvinutým systémom IT alebo s nedostatočne jasným mandátom pre zodpovedné orgány), odporúča sa im, aby iniciatívne znovu posúdili svoje existujúce opatrenia s cieľom zvýšiť ich efektívnosť. Členské štáty sa takisto vyzývajú na diskusiu s Komisiou o skúsenostiach, ktoré doteraz získali, s cieľom určiť, či by zmeny vykonávacieho rámca mohli pomôcť zlepšiť realizáciu reforiem a investícií.

Ak členský štát upraví svoj plán obnovy a odolnosti s cieľom využiť väčší finančný príspevok alebo úver, mal by preukázať, že orgány zodpovedné za koordináciu a vykonávanie plánu majú dostatočnú administratívnu kapacitu a primeraný mandát. Vo všeobecnosti by členské štáty mali zabezpečiť dostatočnú administratívnu kapacitu na realizáciu investícií v rámci plánu obnovy a odolnosti, a preto majú možnosť zahrnúť do nákladov na svoje príslušné investície alebo reformy obmedzené administratívne náklady dočasnej povahy, pokiaľ sa takéto náklady týkajú realizácie uvedenej konkrétnej investície alebo reformy.

Členské štáty môžu takisto využiť Nástroj technickej podpory na realizáciu investícií a reforiem v rámci kapitoly REPowerEU, ako sa vysvetľuje v usmernení k plánom obnovy a odolnosti z roku 2021. Členské štáty sa vyzývajú, aby uviedli akýkoľvek úmysel využiť článok 7 ods. 2 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti v rámci konkrétnej reformy alebo investície, ktorej by sa technická podpora týkala. Ak členský štát požiada alebo plánuje požiadať o horizontálnu podporu v rámci Nástroja technickej podpory v súvislosti s vykonávaním plánu obnovy a odolnosti, napr. na komunikačné opatrenia, členský štát sa vyzýva, aby túto skutočnosť uviedol v tomto oddiele.

Konzultačný proces

Členské štáty by mali poskytnúť zhrnutie konzultačného procesu vykonaného v súlade s ich vnútroštátnymi právnymi rámcami, ktorý viedol k predloženiu upraveného plánu obnovy a odolnosti/dodatku. Konzultačný proces by mal byť primeraný rozsahu zmien zavádzaných do plánov obnovy a odolnosti. Napríklad v prípade úprav, ktorých cieľom je zohľadniť mierne zmenené pridelené finančné prostriedky, sa nebude vyžadovať rovnaký typ konzultačného procesu ako v prípade úprav žiadosti o úver značnej výšky. Keďže rozsah konzultácií pri príprave počiatočných plánov obnovy a odolnosti bol rozličný, najmä vzhľadom na núdzový stav v súvislosti s pandémiou COVID-19, členským štátom sa odporúča, aby vo všeobecnosti posilnili tento proces, ak upravujú svoje plány obnovy a odolnosti. Mali by zabezpečiť, že zainteresované strany vrátane miestnych a regionálnych orgánov, sociálnych partnerov, mimovládnych organizácií a v prípade potreby zainteresovaných strán z odvetvia poľnohospodárstva sa zapoja do navrhovania, vykonávania a monitorovania všetkých nových alebo revidovaných opatrení, v súlade s ich vnútroštátnymi právnymi rámcami, a to včasným a zmysluplným spôsobom.

V prípade vykonávania príslušných opatrení môže byť pre členské štáty vhodné zahrnúť podmienky spojené s regionálnymi alebo miestnymi aspektmi do mílnikov alebo cieľov, ktoré majú geografický rozmer (napríklad pridaním osobitných podmienok súvisiacich s konzultáciami s miestnymi a regionálnymi orgánmi). Podobné podmienky môžu zahrnúť aj v prípade konzultácií so sociálnymi partnermi a v prípade potreby so zainteresovanými stranami z odvetvia poľnohospodárstva spojenými s vykonávaním príslušných reforiem alebo investícií.

⁽¹⁵⁾ Pokiaľ ide o spôsoby podávania žiadostí o prevody medzi Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a fondmi politiky súdržnosti, pozri časť 1.

Dôležitý rámec na diskusiu so zainteresovanými stranami o pokroku vo vykonávaní plánov obnovy a odolnosti bude predstavovať aj európsky semester, a to v súlade s postupmi a so zvykmi každého členského štátu. Okrem toho môžu členské štáty využiť aj svoje národné programy reforiem a opísať v nich zatiaľ uskutočnené konzultácie a uviesť prehľad konzultácií plánovaných v budúcnosti. Vykonávanie plánov obnovy a odolnosti bude úspešné iba s jasnou regionálnou a miestnou zodpovednosťou, ako aj s podporou sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti.

Bežné požiadavky na konzultáciu vrátane potreby poskytnúť zhrnutie, v ktorom sa opisuje, ako boli zohľadnené príspevky zainteresovaných strán, sa uplatnia aj pri príprave kapitoly REPowerEU. Členské štáty by vo svojich zhrnutiach mali uviesť, ako sa výsledok konzultácie premietol do ich kapitol REPowerEU. Mali by uviesť opis konzultačného procesu vrátane jeho hlavných charakteristík, typov zainteresovaných strán a hlavných príspevkov, ktoré získali. Ďalej by mali opísať, ako sa pri navrhovaní opatrení v rámci plánu REPowerEU zohľadnila prijatá spätná väzba, a uviesť, ako sa bude naďalej zohľadňovať počas vykonávania.

Dôležité bude, aby sa uskutočnili rozsiahle konzultácie, a to najmä so zainteresovanými stranami, ktoré majú príslušné odborné znalosti v záležitostiach týkajúcich sa plánu REPowerEU. Trvanie konzultačného procesu by malo byť úmerné naliehavosti predloženia kapitol REPowerEU.

Ďalšie verejné konzultácie netreba uskutočniť v prípadoch, keď členské štáty rozširujú opatrenia a podstata opatrení ostáva rovnaká alebo keď presúvajú existujúce opatrenia do kapitoly REPowerEU z dôvodu zníženia maximálneho finančného príspevku.

Kontroly a audit

Systémy vnútornej kontroly sú zásadné na zabezpečenie úplného súladu plánov obnovy a odolnosti s článkom 22 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti. V tejto súvislosti a so zreteľom na zmeny vyplývajúce z prepracovania plánu obnovy a odolnosti je dôležité, aby členské štáty presne odôvodnili pokračujúcu vhodnosť zavedených kontrolných štruktúr a v prípade potreby spôsob, akým sa posilnia s cieľom zaistiť vhodné zdroje a štruktúry. Hlavné požiadavky na systémy kontroly členského štátu sú uvedené v prílohe I k dohode o financovaní a úvere podpísanej medzi Komisiou a členským štátom. Konkrétne v prípade, že upravený plán obnovy a odolnosti obsahuje nové alebo revidované opatrenia, členský štát by mal vysvetliť a preukázať, že kontrolné štruktúry sú stále primerané, alebo prípadne spôsob, ako sa ich kapacita vrátane personálneho obsadenia a postupov zvýši primerane s nárastom veľkosti plánu obnovy a odolnosti.

Ak sa dodatkom podstatne nezvyšuje finančný príspevok, ale stále sa ním zavádzajú zmeny v porovnaní s počiatočným plánom obnovy a odolnosti, členské štáty sa požiadajú, aby poskytli aktualizované vysvetlenie opatrení a systémov kontroly vrátane registračného systému pre údaje o konečných príjmoch.

Komunikácia

Členské štáty by mali pokračovať vo vykonávaní svojej komunikačnej stratégie, aktualizovať ju v prípade potreby tak, aby obsahovala nové pridané reformy a investície, s cieľom zabezpečiť informovanosť verejnosti o finančných prostriedkoch Únie v súlade s článkom 34 nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti a článkom 10 dohôd o financovaní. Členské štáty sa vyzývajú, aby pri predkladaní upravených plánov obnovy a odolnosti opísali kroky, ktoré podnikli v záujme splnenia týchto povinností, s cieľom uľahčiť Komisii monitorovanie súladu s uvádzanými ustanoveniami.

Komunikačné kampane by mali byť zamerané na zvyšovanie informovanosti o hlavných reformách a investíciách v rámci európskej reakcie, a to najmä v súvislosti s plánom REPowerEU, a na zlepšovanie znalostí širokej verejnosti o plánoch obnovy a odolnosti a ich účele. Členským štátom sa odporúča, aby svoje komunikačné činnosti týkajúce sa Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti zamerali na tieto oblasti:

- vysvetlenie a pripomenutie cieľov ich plánu obnovy a odolnosti a jeho prínosy pre členský štát,
- názorné objasnenie na základe praktických dôkazov, prečo sú reformy a investície prínosné pre spoločnosť, obnovu Európy, zelenú a digitálnu transformáciu a energetickú bezpečnosť,
- zabezpečenie, aby politická podpora plánov obnovy a odolnosti na vysokej úrovni bola dostatočne viditeľná,
- informovanie o prelomových projektoch a pripísanie ich realizácie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti,
- povzbudenie potenciálnych prijímateľov, aby podávali žiadosti o finančné prostriedky v rámci plánu obnovy a odolnosti,

- predvedenie celkového pokroku dosiahnutého pri realizácii reforiem aj investícií, najmä v súvislosti s plánom REPowerEU, a to aj v rámci pravidelnej výmeny názorov so sociálnymi partnermi, s dotknutými komunitami a občianskou spoločnosťou vo všeobecnosti.

Komisia je takisto k dispozícii prostredníctvom siete Inform EU, aby pomáhala členským štátom pri vykonávaní ich vnútroštátnych komunikačných stratégií, a to aj o ich upravených plánoch obnovy a odolnosti.

Transparentnosť týkajúca sa konečných príjemcov

Transparentnosť týkajúca sa používania finančných prostriedkov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zvýšila zavedením novej povinnosti transparentnosti v nariadení o pláne REPowerEU. Členské štáty budú musieť zriadiť verejne dostupný a používateľsky nenáročný portál, na ktorom zverejnia údaje o 100 konečných príjemcoch, ktorí dostali najvyššiu sumu finančných prostriedkov na vykonávanie opatrení v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

Ako konečný príjemca by sa mal chápať posledný subjekt, ktorý dostane finančné prostriedky a ktorý nie je dodávateľom ani subdodávateľom. Treba ho odlišiť od príjemcu, ktorým sú podľa nastavenia priameho riadenia nástroja členské štáty.

Tieto údaje by mali obsahovať obchodný názov konečného príjemcu vrátane mena a priezviska, ak je konečným príjemcom fyzická osoba, sumu prijatých finančných prostriedkov, ako aj príslušné opatrenia v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na ktoré bolo dané financovanie poskytnuté. Na účely určenia 100 najväčších príjemcov by sa mali zohľadniť len finančné prostriedky z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, keďže niektoré investície sa môžu financovať čiastočne aj z iných verejných finančných prostriedkov.

V záujme proporcionality a rešpektovania súkromia, ak sú konečnými príjemcami fyzické osoby, by sa všetky osobné údaje mali vymazať dva roky po skončení rozpočtového roka, v ktorom boli konečnému príjemcovi vyplatené posledné finančné prostriedky z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Na Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti sa tiež analogicky uplatňuje niekoľko výnimiek z uverejňovania údajov, ktoré sú uvedené v článku 38 ods. 3 nariadenia o rozpočtových pravidlách. Týkajú sa týchto prípadov:

- podpory na vzdelávanie vyplácanej fyzickým osobám a akejkolvek inej priamej podpory vyplácanej najodkázanejším fyzickým osobám, ako sú nezamestnané osoby a utečenci [článok 191 ods. 4 písm. b) nariadenia o rozpočtových pravidlách],
- zákaziek s veľmi nízkou hodnotou udeľovaných expertom vybraným na základe ich odbornej spôsobilosti (článok 237 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách), ako aj zákaziek s veľmi nízkou hodnotou, ktorá je nižšia ako 15 000 EUR (suma uvedená v bode 14.4 prílohy I k nariadeniu o rozpočtových pravidlách),
- finančnej podpory poskytnutej prostredníctvom finančných nástrojov, ak je nižšia ako 500 000 EUR,
- ak by sa zverejnením informácií mohli ohroziť práva a slobody dotknutých osôb alebo subjektov zaručené Chartou základných práv Európskej únie alebo v prípade, že by tým mohli byť poškodené obchodné záujmy príjemcov finančných prostriedkov.

Vzhľadom na sumy v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti je nepravdepodobné, že by sa výnimky uvedené v prvých troch bodoch uplatňovali na 100 najväčších príjemcov. Neočakáva sa ani rozsiahle uplatňovanie štvrtej výnimky. Keďže uverejnenie údajov sa týka len veľkých príjemcov, z ktorých väčšina by mala byť právnickými osobami, akékoľvek obavy o súkromie fyzických osôb by mala vyvážiť potreba transparentnosti čerpania finančných prostriedkov EÚ. Navyše je potrebné poznamenať, že odkaz na článok 38 ods. 3 nariadenia o rozpočtových pravidlách bude zohľadňovať akúkoľvek budúcu zmenu tohto ustanovenia.

Okrem toho, že sa tieto údaje uverejňujú na portáloch členských štátov, Komisia ich spolu s odkazmi na portály členských štátov sústreďuje v hodnotiacej tabuľke obnovy a odolnosti. Takéto údaje bude potrebné aktualizovať dvakrát ročne a Komisia sa bude snažiť zosúladiť načasovanie aktualizácií s existujúcim polročným podávaním správ v apríli a októbri. Prvé zhromažďovanie informácií sa uskutoční súbežne s polročným podávaním správ v apríli 2023. Komisia uverejní aj interaktívnu mapu, na ktorej budú zobrazené rôzne opatrenia a ich umiestnenie v členských štátoch.

PRÍLOHA I

FINANČNÉ NÁSTROJE

Členské štáty môžu rozhodovať o type finančného nástroja, jeho nastavení a výbere implementujúcich/poverených subjektov a odporúča sa im, aby viedli diskusiu s útvarmi Komisie o najlepšej metóde realizácie zamýšľaného použitia finančných nástrojov s prihliadnutím na ciele opatrení, existujúce štruktúry a súvislosť s prácou partnerov.

Zo všeobecného hľadiska majú členské štáty dve hlavné možnosti týkajúce sa použitia finančných nástrojov, a to buď prevodom peňažných prostriedkov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti do zložky v zodpovednosti členského štátu v rámci programu InvestEU, alebo použitím iných štruktúr, napríklad vnútroštátnych štruktúr. Podmienky spojené s obidvomi možnosťami sú opísané v usmernení k plánom obnovy a odolnosti z januára 2021 a podrobnejšie sú rozpracované ďalej.

Príspevok k zložke v zodpovednosti členského štátu v rámci InvestEU si bude vyžadovať podpis dohody o príspevku medzi členským štátom a Komisiou. Záruku InvestEU vykonáva Komisia prostredníctvom zvolených implementujúcich partnerov.

V súvislosti s vnútroštátnymi finančnými nástrojmi možno rozlíšiť tieto fázy:

Prvá fáza: príprava opatrenia: Zabezpečenie, aby finančné nástroje prispievali k dosahovaniu cieľov plánu obnovy a odolnosti, a to najmä prostredníctvom:

- opisu investičnej politiky, ktorá sa má podporovať (napr. energetická efektívnosť, širokopásmové pripojenie, digitalizácia MSP), ktorá určuje, ako sa použijú finančné prostriedky Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v rámci finančného nástroja a ako je to v súlade s rozsahom pôsobnosti a kritériami posudzovania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, vrátane opisu základného zlyhania trhu, ktoré si vyžaduje použitie verejných finančných prostriedkov na súkromné investície,
- vymedzenia finančného nástroja (a najmä vymedzenia, okrem iného, politiky rizika/návratu medzi Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a inými zdrojmi finančných prostriedkov v rámci finančného nástroja) a spôsobu, akým prispeje k dosiahnutiu cieľov plánu obnovy a odolnosti,
- poskytnutia podrobného vlastného posúdenia dodržania zásady „výrazne nenarušiť“ a nevyhnutných ochranných opatrení na zabezpečenie toho, že sa počas vykonávania opatrenia bude dodržiavať súlad so zásadou „výrazne nenarušiť“,
- určenia príslušných ustanovení štátnej pomoci a možného uplatňovania všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách a súvisiacich kritérií, ktoré majú finančné produkty spĺňať,
- vymedzenia jasných míľnikov (spojených s vytvorením a vykonávaním nástroja) a cieľov (spojených s výstupmi/výsledkami základných projektov financovaných z daného nástroja),
- vymedzenia typu podpory, ktorá sa má zaviesť (napr. úvery, záruky, vlastný kapitál), dotknutých prijímateľov (napr. MSP, väčšie firmy, verejno-súkromné partnerstvá) a investícií (napr. na inovácie, širokopásmové pripojenie, infraštruktúru) s cieľom určiť aktíva, do ktorých možno investovať,
- vytvorenia harmonogramu na zavádzanie finančného nástroja (vytvorenie finančného nástroja môže trvať v priemere až dva roky) vrátane investícií do reálnej ekonomiky a ich súvisiaceho vplyvu,
- opisu systému monitorovania s cieľom podávať správy o cieľoch a míľnikoch v súlade s plánom obnovy a odolnosti.

Druhá fáza: Vykonávacía dohoda s povereným subjektom zodpovedným za finančný nástroj

- Na účely vykonávania finančného nástroja sa musí uzatvoriť dohoda s implementujúcim partnerom/povereným subjektom (v prípade fondov pôjde o správcu fondu v mene partnerov), do ktorej sa premietnu povinnosti vyplývajúce z plánu obnovy a odolnosti. V rámcovej dohode medzi členským štátom a implementujúcimi/poverenými subjektmi by sa mali premietnuť všetky povinnosti vyplývajúce z nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti a vykonávacieho rozhodnutia Rady o pláne obnovy a odolnosti členského štátu – s osobitnou pozornosťou venovanou povinnostiam týkajúcim sa štátnej pomoci, zásady „výrazne nenarušiť“, ako aj auditu a kontroly a prípadným obmedzeniam vzťahujúcim sa na prijímateľov.
- Príslušné pravidlá štátnej pomoci a verejného obstarávania sa musia dodržiavať.

- Jeden z prvých míľnikov v pláne obnovy a odolnosti sa môže prepojiť s uzavretím vykonávacej dohody, ktorou sa ustanovuje finančný nástroj alebo prispôsobuje existujúci nástroj (v súlade s investičnou politikou dohodnutou v pláne obnovy a odolnosti), medzi členským štátom a povereným subjektom.
- V rámci tohto prvého míľnika v pláne obnovy a odolnosti členský štát pri predkladaní prvej žiadosti o vyplatenie poskytne Komisii pravidlá a investičnú politiku finančného nástroja, aby bolo možné overiť jeho súlad s plánom obnovy a odolnosti.

Zavedenie investícií do reálnej ekonomiky povereným subjektom alebo finančnými sprostredkovateľmi (napr. komerčnými bankami, investičnými fondmi):

- Všetky následné míľniky sa prepoja so zavedením investícií do reálnej ekonomiky poverenými subjektmi alebo finančnými sprostredkovateľmi.
 - Pri ukončení finančného nástroja sa rezervy a spätné toky, ktoré sa nepoužili na straty, vrátia členskému štátu v súlade s podmienkami uvedenými v investičnej politike a v stratégii ukončenia nástroja. Táto povinnosť sa týka skutočnosti, že výnosy a spätné toky by sa mali použiť na rovnocenné účely.
-

PRÍLOHA II

**VZOR VYHLÁSENIA O ZÁMEROCH V SÚVISLOSTI S ÚVERMI V RÁMCI MECHANIZMU NA PODPORU
OBNOVY A ODOLNOSTI**

Komu: hlavným vyjednávačom v SG RECOVER a GR ECFIN

Kópia: EC-RECOVER@ec.europa.eu

Vec: Úvery v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti – oznámenie o záujme

Vážený pán/vážená pani,

odvolávame sa na nariadenie (EÚ) 2021/241, najmä na článok 14 ods. 6, v ktorom sa uvádza, že členské štáty musia oznámiť Európskej komisii do 30 dní od nadobudnutia účinnosti zmeneného nariadenia v súvislosti s kapitolami REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, či majú alebo nemajú v úmysle požiadať o úverovú podporu z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

Bez toho, aby bola dotknutá možnosť požiadať o úverovú podporu do 31. augusta 2023, preto chceme vyjadriť tento záujem:

[Vyberte vhodnú možnosť]

V tejto fáze nemáme v úmysle požiadať o úverovú podporu z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

Máme v úmysle požiadať o úverovú podporu z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške XXX EUR [môže sa uviesť rozsah súm] a máme v úmysle použiť túto úverovú podporu na tieto investície a reformy:

— Zoznam investícií a reforiem

Potvrdzujeme, že informácie uvedené v tomto oznámení o záujme sú čo najpresnejšie podľa nášho najlepšieho vedomia.

PRÍLOHA III

VZOR VYHLÁSENIA O ZÁMERE V SÚVISLOSTI S PREVODMI Z POBREXITOVEJ ADAPTAČNEJ REZERVY

Komu: hlavným vyjednávačom v SG RECOVER a GR ECFIN

Kópia: EC-RECOVER@ec.europa.eu

Vec: Pobrexitová adaptačná rezerva – oznámenie o žiadosti o prevod do Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti

Vážený pán/vážená pani,

V súlade s článkom 4a nariadenia (EÚ) 2021/1755, ktorý umožňuje členským štátom predložiť Komisii odôvodnenú žiadosť o prevod celej sumy ich predbežne pridelených prostriedkov v rámci pobrexitovej adaptačnej rezervy alebo časti tejto sumy do Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, chceme požiadať o prevod XXX EUR z pobrexitovej adaptačnej rezervy do Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na účely financovania investícií a reforiem uvedených v kapitole REPowerEU, a to v súlade s prístupom uvedeným v oznámení Komisie o usmernení k plánom obnovy a odolnosti v kontexte plánu REPowerEU.

Dôvodom takéhoto prevodu je to, že spoločným cieľom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti aj pobrexitovej adaptačnej rezervy je posilnenie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, ako sa jasne stanovuje v ich spoločnom právnom základe v článku 174 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Opatrenia uvedené v kapitole REPowerEU zmiernujú dôsledky narušenia globálneho trhu s energiou spôsobeného nedávnym geopolitickým vývojom, a tým pomôžu dosiahnuť pokrok pri plnení celkového cieľa súdržnosti, o ktorej dosiahnutie sa usilovala pobrexitová adaptačná rezerva riešením negatívnych následkov vystúpenia Spojeného kráľovstva z Únie v členských štátoch, a to predovšetkým v ich regiónoch a miestnych komunitách. Tento spoločný cieľ v súlade s právnymi ustanoveniami nariadenia 2021/1755 predstavuje zdôvodnenie takejto žiadosti o prevod medzi týmito dvoma nástrojmi.

[Keďže suma požadovaného prevodu je vyššia než časť predbežne pridelených prostriedkov v rámci pobrexitovej adaptačnej rezervy, ktorá ešte nebola vyplatená, chápeme, že Komisia musí rozdiel vymáhať. Želáme si [vrátiť vymáhanú sumu na účet Európskej komisie, ktorý Európska komisia uvedie v oznámení o dlhu]/[aby Európska komisia prikrročila k vyrovnaniu tejto sumy prostredníctvom zníženia akejkoľvek platby [v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti] po tom, ako informuje [zodpovedný orgán v členskom štáte]].

—

PRÍLOHA IV

Vzor pre členské štáty

DODATOK K PLÁNU OBNOVY A ODOLNOSTI**Obsah**

ČASŤ 1 ÚVOD DODATKU	40
1. Všeobecný cieľ	40
2. Odôvodnenie dodatku	40
ČASŤ 2 OPIS DODATOČNÝCH A UPRAVENÝCH REFORIEM A INVESTÍCIÍ	40
1. Úplne nové komponenty	41
2. Kapitola REPowerEU	41
3. Upravené komponenty	41
ČASŤ 3 KOMPLEMENTARITA A REALIZÁCIA PLÁNU	42
1. Konzistentnosť s inými iniciatívami	42
2. Komplementarita financovania	42
3. Účinné vykonávanie	42
4. Konzultačný proces so zainteresovanými stranami	43
5. Kontrola a audit	43
6. Komunikácia	43
ČASŤ 4 CELKOVÁ KOHERENTNOSŤ A CELKOVÝ VPLYV PLÁNU	43
1. Koherentnosť	43
2. Rodová rovnosť a rovnaké príležitosti pre všetkých	43
3. Posilnenie hospodárskej, sociálnej a inštitucionálnej odolnosti	43
4. Porovnanie s východiskovým stavom investícií	43

VYHLÁSENIE O ODMIETNUTÍ ZODPOVEDNOSTI

Tento vzor by mali členské štáty použiť na vypracovanie dodatku k plánom obnovy a odolnosti. Členské štáty sa vyzývajú, aby poskytli len informácie týkajúce sa navrhovaných zmien v porovnaní s už prijatými plánmi obnovy a odolnosti. Vzor nie je možné vykladať oddelene od aktualizovaného usmernenia k plánom obnovy a odolnosti v kontexte plánu REPowerEU. Tento dokument predstavuje len vzor, ako predložiť informácie v dodatku, ale usmerňovacie dokumenty poskytujú potrebné údaje o tom, ako vyplniť jednotlivé oddiely. Ako sa uvádza v usmerňovacom dokumente, členským štátom sa odporúča, aby pri úprave svojich plánov obnovy a odolnosti vychádzali z konsolidovaného znenia svojho počiatočného plánu, v ktorom by sa mali odrážať zmeny zavedené počas posudzovania a ktorý by mal byť v úplnom súlade s príslušnými vykonávacími rozhodnutiami Rady. Použitie tohto vzoru na účely dodatku je samo osebe predpokladom toho, že členské štáty už predtým zosúladiли svoj plán obnovy a odolnosti s vykonávacím rozhodnutím Rady.

Členské štáty sa môžu v prípade akýchkoľvek ďalších otázok obrátiť na útvary Komisie.

ČASŤ 1:

ÚVOD DODATKU

1. Všeobecný cieľ

Členské štáty by mali v tomto oddiele opísať významné zmeny hlavných výziev, ktorým čelia od predloženia svojich počiatočných plánov obnovy a odolnosti. Mali by najmä stručne vysvetliť, ako bude upravený plán obnovy a odolnosti naďalej predstavovať komplexnú a primerane vyváženú reakciu na hospodársku a sociálnu situáciu a vhodne prispievať ku všetkým šiestim pilierom. Takisto je potrebné zdôrazniť, ako upravený plán obnovy a odolnosti zvyšuje odolnosť, bezpečnosť a udržateľnosť energetického systému Únie prostredníctvom nevyhnutného znižovania závislosti od fosílnych palív a diverzifikácie dodávok energie na úrovni Únie.

Členské štáty by v tomto oddiele mali vysvetliť aj to, ako sa v upravenom pláne obnovy a odolnosti zohľadňujú výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny.

2. Odôvodnenie dodatku

Členské štáty by mali uviesť právne základy navrhovaných zmien svojho plánu a podrobné odôvodnenie odvolania sa na tieto príslušné právne základy, ako sa vyžaduje v príslušných článkoch nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti ⁽¹⁾. Pre každé dodatočné, upravené alebo odstránené opatrenie by sa mali poskytnúť právne základy a odôvodnenie z ďalej uvedeného zoznamu. Odôvodnenie môže byť založené na viac ako jednom z uvedených právnych základov.

V súlade s nariadením o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti a návrhom Komisie na zmenu nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti členské štáty môžu navrhnúť zmeny predchádzajúceho prijatého plánu obnovy a odolnosti, a to na tieto účely:

- články [21a a 21b] týkajúce sa kapitoly REPowerEU ⁽²⁾: v prípade kapitoly REPowerEU si pozrite osobitný vzor,
- článok [14 ods. 2]: prepracovanie plánu priloženého k novej alebo dodatočnej žiadosti o úver,
- článok [7]: prepracovanie plánu priloženého k novému alebo dodatočnému prevodu 5 % zdrojov z programov zdieľaného riadenia,
- článok [18 ods. 2]: aktualizácia plánu s cieľom zohľadniť aktualizovaný maximálny finančný príspevok na základe výpočtu uvedeného v článku 11 ods. 2,
- článok [21]: zmena alebo predloženie nového plánu, keďže plán vrátane príslušných míľnikov a cieľov z dôvodu objektivných okolností už nemožno zrealizovať, či už sčasti, alebo úplne.

ČASŤ 2:

OPIS DODATOČNÝCH A UPRAVENÝCH REFORIEM A INVESTÍCIÍ

Tento oddiel sa vzťahuje na zmeny komponentov, ktoré boli pridané alebo upravené v porovnaní s plánom obnovy a odolnosti, ktorý je základom súčasného platného vykonávacieho rozhodnutia Rady. V rámci týchto komponentov je potrebné sa zaoberať len reformami a investíciami, ktoré boli pridané, odstránené alebo upravené. Všetky komponenty počiatočného plánu, ktoré nie sú zahrnuté v tomto oddiele, sa považujú za nezmenené.

⁽¹⁾ Nariadenie (EÚ) 2021/241 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2021.057.01.0017.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2021%3A057%3ATOC

⁽²⁾ Na základe návrhu Komisie [COM(2022) 231 final].

1. **Úplne nové komponenty:** Pre každý úplne nový komponent dodržiavajte štruktúru uvedenú v časti 2 vzoru, ktorý Komisia poskytla v januári 2021 ^(*), a zohľadnite usmernenie Komisie k plánom obnovy a odolnosti v kontexte plánu REPowerEU.
2. **Kapitola REPowerEU:** V prípade kapitoly REPowerEU si pozrite osobitný vzor a po vyplnení ho vložte sem.
3. **Upravené komponenty:** Pre každý upravený komponent uveďte len informácie o tých pododdieloch uvedeného vzoru, v ktorých boli informácie upravené, odstránené alebo pridané v porovnaní s plánom schváleným vykonávacím rozhodnutím Rady. V opačnom prípade sa všetky ostatné pododdiely považujú za nezmenené. Pre každý upravený komponent uvedený v tomto dodatku vložte aj referenčné číslo FENIX. Jasne uveďte, či sa upravuje opis komponentu.

Tabuľka 1

Členské štáty sa vyzývajú, aby v prípade každého upraveného komponentu vyplnili túto súhrnnú tabuľku

Názov upraveného komponentu	
Referenčné číslo investície/reformy vo vykonávacom nariadení Rady	
Názov investície/reformy	
Druh zmeny v porovnaní s vykonávacím nariadením Rady	[pridané/odstránené/upravené]
Právny základ zmeny (vyberte aspoň jeden)	☐ článok 14 ods. 2 – žiadosť o úver ☐ článok 18 ods. 2 – aktualizácia maximálneho finančného príspevku ☐ článok 21 – zmena v dôsledku objektívnych okolností ☐ článok 21a – nenávratná finančná podpora v rámci REPowerEU (príjmy z ETS) ☐ článok 21b ods. 2 – prevody v rámci pobrexitovej adaptačnej rezervy ☐ žiadna z uvedených možností, oprava administratívnej chyby
Upravené prvky (len v prípade upravených opatrení)	☐ opis komponentu/opatrenia ☐ míľniky a ciele ☐ odhadované náklady ☐ zelené a digitálne označovanie (potenciálne relevantné, pretože ide o podstatnú zmenu základného opatrenia) ☐ vlastné posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“

Navrhované zmeny:

Pri každej novej reforme a investícii postupujte podľa pokynov vo vzore počiatočného plánu obnovy a odolnosti z januára 2021.

Pri každej odstránenej reforme a investícii odôvodnite zmenu priamym odkazom na právny základ, ako aj vysvetleniami, ako bude zachovaný celkový vplyv a koherentnosť komponentu.

Pri každej upravenej reforme a investícii opíšte v tabuľke 2 tieto prvky:

- opis a odôvodnenie zmien opatrenia, najmä pokiaľ ide o jeho povahu, cieľ, veľkosť a spôsoby vykonávania, ako aj očakávaný vplyv zmien na rozsah opatrenia, cieľovú skupinu, harmonogram a hlavné výsledky,
- zmenená verzia opisov komponentu (ak je to uplatniteľné) a opatrenia v porovnaní s opismi uvedenými v prílohe k vykonávaciemu rozhodnutiu Rady,
- navrhované zmeny míľnikov a/alebo cieľov a ich odôvodnenie v porovnaní s informáciami uvedenými v prílohe k vykonávaciemu rozhodnutiu Rady,

(*) Usmernenie pre členské štáty k plánom obnovy a odolnosti – časť 2/2, SWD(2021) 12 final, Brusel 22. 1. 2021 https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/document_travail_service_part2_v3_en.pdf

- navrhované zmeny odhadovaných nákladov, ak je to relevantné, v súlade s pokynmi uvedenými vo vzore Komisie z januára 2021 ⁽⁴⁾. V prípade revidovaných opatrení, keď sa zmeny týkajú len rozsahu opatrenia, by sa revízia odhadovaných nákladov mala uskutočniť na pomernom základe,
- navrhované zmeny zeleného a/alebo digitálneho označovania, ak je to relevantné, v súlade s pokynmi uvedenými v usmernení Komisie z januára 2021 ⁽⁵⁾,
- navrhované zmeny vlastného posúdenia dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ v súlade s pokynmi v oznámení Komisie z februára 2023 a vrátane kvantitatívneho odhadu vplyvu opatrení na životné prostredie, ak je to relevantné ⁽⁶⁾.

V prípade akýchkoľvek navrhovaných zmien mílnikov a/alebo cieľov, ich odhadovaných nákladov a zeleného a/alebo digitálneho označovania by členské štáty mali vyplniť aj tabuľky vo formáte Excel uvedené vo vzore.

Členské štáty by sa mali v tabuľke 2 takisto zaoberať týmito prvkami, ak sú ovplyvnené zmenami opatrenia:

- cezhraničné a viacnárodné projekty,
- štátna pomoc,
- otvorená strategická autonómia.

Tabuľka 2

Členské štáty sa vyzývajú, aby pomocou tejto tabuľky vypracovali štruktúrovaný opis upravených opatrení v tomto oddiele podľa uvedených pokynov. V prípade podstatnejších úprav a nových opatrení sa členské štáty vyzývajú, aby dodržali formát počiatočného vzoru z roku 2021 ⁽⁷⁾

Názov opatrenia a jeho referenčné číslo podľa vykonávacieho rozhodnutia Rady		
Opis a odôvodnenie zmeny		
Upravené prvky	Súčasná verzia	Zmenená verzia
Opis komponentu a/alebo opatrenia		
Mílniky a ciele		
Odhadované náklady		
Zelené a digitálne označovanie		
Vlastné posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“		

ČASŤ 3:

KOMPLEMENTARITA A REALIZÁCIA PLÁNU

Členské štáty by mali vysvetliť, ako dodatok zaisťuje tieto prvky v súlade s rovnakými oddielmi uvedenými v počiatočnom vzore plánu obnovy a odolnosti ⁽⁸⁾:

1. Konzistentnosť s inými iniciatívami
2. Komplementarita financovania
3. Účinné vykonávanie

⁽⁴⁾ Časť 2 oddiel 10, s. 8 – 9, https://ec.europa.eu/info/files/commission-staff-working-document-draft-template-recovery-and-resilience-plans_en

⁽⁵⁾ Časť 2 oddiel 7, s. 28 – 32, https://ec.europa.eu/info/files/guidance-member-states-recovery-and-resilience-plans_en

⁽⁶⁾ Časť II oddiel II bod D, s. 36 – 37 https://ec.europa.eu/info/files/commission-notice-guidance-recovery-and-resilience-plans-context-repowerEU_en

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/files/commission-staff-working-document-draft-template-recovery-and-resilience-plans_en

⁽⁸⁾ Časť 3 oddiely 2 – 7, s. 10 – 11, https://ec.europa.eu/info/files/commission-staff-working-document-draft-template-recovery-and-resilience-plans_en

4. Konzultačný proces so zainteresovanými stranami**5. Kontrola a audit****6. Komunikácia**

Ak nedošlo k žiadnym zmenám v porovnaní s počiatočným plánom, členské štáty môžu jednoducho uviesť, že predchádzajúce údaje ostávajú nezmenené.

ČASŤ 4:**CELKOVÁ KOHERENTNOSŤ A CELKOVÝ VPLYV PLÁNU**

Členské štáty by mali vysvetliť, ako dodatok zaistuje tieto prvky v súlade s rovnakými oddielmi uvedenými v počiatočnom vzore plánu obnovy a odolnosti ⁽⁹⁾. Ak nedošlo k žiadnym zmenám v porovnaní s počiatočným plánom, členské štáty môžu jednoducho uviesť, že predchádzajúce údaje ostávajú nezmenené.

- 1. Koherentnosť:** Členské štáty by mali preukázať, ako zmeny zachovávajú alebo zvyšujú koherentnosť a prepojenia v rámci komponentov plánu a medzi nimi, koherentnosť celkového plánu, a najmä koherentnosť medzi reformnými a investičnými rozmermi.
- 2. Rodová rovnosť a rovnaké príležitosti pre všetkých:** Členské štáty by mali opísať, ako zmeny ich plánu prispievajú k prekonaniu existujúcich vnútroštátnych problémov z hľadiska rodovej rovnosti a rovnakých príležitostí pre všetkých, bez ohľadu na pohlavie, rasový alebo etnický pôvod, náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu, a to v súlade so zásadami 2 a 3 Európskeho piliera sociálnych práv a na základe sociálneho prehľadu.

Ak sa nepredpokladá, že zmeny ovplyvnia tento oddiel, nechajte ho nezmenený a uveďte odkaz na príslušný oddiel v počiatočnom pláne.

- 3. Posilnenie hospodárskej, sociálnej a inštitucionálnej odolnosti:** V súlade s rovnakým oddielom uvedeným vo vzore počiatočne predloženého plánu by členské štáty mali informovať o makroekonomickom, sociálnom a inštitucionálnom vplyve upraveného plánu, pokiaľ sú úpravy plánu obnovy a odolnosti významné z hľadiska obsahu a/alebo veľkosti v porovnaní s predchádzajúcim prijatým plánom obnovy a odolnosti (makroekonomický a sociálny výhľad a vplyv, metodika, udržateľnosť, sociálna a územná súdržnosť). Členské štáty by mali vyplniť príslušnú tabuľku vo formáte Excel, ktorú poskytne Komisia.
- 4. Porovnanie s východiskovým stavom investícií:** Členské štáty boli vyzvané, aby tieto informácie poskytli v rámci prvého predloženia ich plánu. Aktualizácia takéhoto oddielu by bola opodstatnená, len ak by išlo o dodatok významného rozsahu, napríklad v prípade zahrnutia kapitoly REPowerEU, rozsiahlej revízie nenávratnej podpory alebo žiadosti o novú veľkú tranžu úverov.

⁽⁹⁾ Pokiaľ ide o koherentnosť a rodovú rovnosť, pozrite si časť 1 oddielu 3 – 4, s. 4; pokiaľ ide o vplyv, pozrite si časť 4, s. 12 https://ec.europa.eu/info/files/commission-staff-working-document-draft-template-recovery-and-resilience-plans_en

PRÍLOHA V

Vzor pre členské štáty

KAPITOLA REPOWEREU

Obsah

ČASŤ 1.2 Odôvodnenie dodatku	45
ČASŤ 2.1 KAPITOLA REPOWEREU	45
1. Všeobecný cieľ kapitoly	45
2. Opis reforiem a investícií uvedených v kapitole	45
a) Zhrnutie	45
b) Ciele plánu REPowerEU	46
c) Opis reforiem a investícií	46
d) Projekty s cezhraničným alebo viacnárodným rozmerom alebo účinkom	46
e) Konzultácie s miestnymi a regionálnymi orgánmi alebo inými príslušnými zainteresovanými stranami	47
f) Digitálny rozmer	47
g) Klimatické a environmentálne označovanie	47
h) Zásada „výrazne nenarušiť“	47
i) Financovanie a náklady	47

VYHLÁSENIE O ODMIETNUTÍ ZODPOVEDNOSTI

Tento vzor dopĺňa vzor dodatku k plánu obnovy a odolnosti (najmä oddiely 1, 3 a 4 zostávajú relevantné aj pre kapitolu REPowerEU) a mal by sa vykladať v súlade s aktualizovaným usmernením k plánu obnovy a odolnosti v kontexte plánu REPowerEU, ktoré obsahuje ďalšie pokyny, ktoré zostávajú relevantné aj pre kapitolu REPowerEU. Členské štáty sa môžu v prípade akýchkoľvek ďalších otázok obrátiť na Komisiu.

ČASŤ 1.2:

ODÔVODNENIE DODATKU

Ak je úprava plánu vykonaná na základe zavedenia kapitoly REPowerEU, v tomto oddiele by sa mali uviesť tieto právne základy:

- článok [21a] s cieľom využiť dodatočnú nenávratnú finančnú podporu ako príspevok k dosiahnutiu cieľov plánu REPowerEU a/alebo článok [21b ods. 2] s cieľom využiť dobrovoľné prevody z pobrexítvej adaptačnej rezervy,
- článok 14 a článok 18 ods. 2 ⁽¹⁾ uvedené v príslušnom oddiele vzoru dodatku k plánu obnovy a odolnosti môžu byť takisto právnym základom pre kapitolu REPowerEU a v prípade potreby by sa malo na ne odkazovať.

ČASŤ 2.1:

KAPITOLA REPOWEREU

Kapitola REPowerEU sa vyžaduje pre každý plán obnovy a odolnosti predložený po nadobudnutí účinnosti nariadenia, ak si plán vyžaduje dodatočné financovanie podľa článkov 14 (úvery), 21a (príjmy zo systému obchodovania s emisiami podľa smernice 2003/87/ES) alebo článku 21b ods. 2 (prevody v rámci pobrexítvej adaptačnej rezervy). Kapitola REPowerEU sa bude týkať príspevku členského štátu k dosiahnutiu cieľov plánu REPowerEU a využitia Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na tento účel.

1. Všeobecný cieľ kapitoly

Členské štáty by mali opísať hlavné výzvy, ktorým čelia v súvislosti s plánom REPowerEU. Mali by zhrnúť, ako ich riešenie prostredníctvom opatrení navrhnutých v kapitole REPowerEU prispieje k zlepšeniu situácie členského štátu, a to aj k posilneniu jeho odolnosti. Mali by vysvetliť, ako sa opatreniami navrhnutými v tejto kapitole vyriešia výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vrátane odporúčaní z roku 2022 a všetkých nasledujúcich cyklov semestra.

2. Opis reforiem a investícií uvedených v kapitole

Kapitola REPowerEU je rovnocenná s komponentom plánu obnovy a odolnosti. V prípade potreby ju členské štáty môžu rozdeliť na niekoľko čiastkových komponentov. Kapitola ako taká sa bude riadiť usmernením a štruktúrou komponentov plánu obnovy a odolnosti, ako sa uvádza v časti 2 vzoru, ktorý Komisia poskytla v januári 2021 ⁽²⁾, vrátane všetkých už existujúcich prvkov a pri zohľadnení nasledujúcich doplnení a úprav pôvodnej štruktúry.

a) Zhrnutie

Pridané opatrenia/opatrenia rozšírené o granty (článok 21a, článok 21b ods. 2 a článok 18 ods. 2)		
Názov opatrenia	V prípade potreby: existujúce referenčné číslo vykonávacieho rozhodnutia Rady ⁽¹⁾	Odhadované náklady

⁽¹⁾ Na základe článku 21c ods. 2 môžu členské štáty so zníženým maximálnym finančným príspevkom v súlade s článkom 11 ods. 2 presunúť existujúce opatrenia do kapitoly REPowerEU bez toho, aby ich rozšírili. Pozri aj časť 2.1 oddiel 2.

⁽²⁾ Usmernenie pre členské štáty k plánu obnovy a odolnosti – časť 2/2, SWD(2021) 12 final, Brusel 22. 1. 2021, s. 5 – 6 (https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/document_travail_service_part2_v3_en.pdf).

⁽³⁾ Členské štáty môžu v súlade s článkom 21c ods. 1 presunúť rozšírenia existujúcich opatrení do kapitoly REPowerEU. Na základe článku 21c ods. 2 môžu členské štáty so zníženým maximálnym finančným príspevkom po aktualizácii v júni 2022 presunúť existujúce opatrenia do kapitoly REPowerEU bez toho, aby ich rozšírili.

Pridané opatrenia/opatrenia rozšírené o úvery (článok 14)

Názov opatrenia	V prípade potreby: existujúce referenčné číslo vykonávacieho rozhodnutia Rady (*)	Odhadované náklady

b) Ciele plánu REPowerEU

V prípade kombinácie opatrení v kapitole REPowerEU by členské štáty mali uviesť, ktoré ciele plánu REPowerEU sa nimi riešia a ako.

Pri zohľadnení všetkých opatrení v tejto kapitole by členské štáty mali vysvetliť, ako sú opatrenia uvedené v kapitole REPowerEU koherentné s ostatným úsilím dotknutého členského štátu o dosiahnutie cieľov plánu REPowerEU, pričom by mali zohľadniť opatrenia z už prijatého vykonávacieho rozhodnutia Rady a iné snahy prispievajúce k dosiahnutiu cieľov plánu REPowerEU financované z iných zdrojov ako z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

Na preukázanie „koherentnosti“ by členské štáty mali uviesť svoje dôvody pre pridanie opatrení uvedených v kapitole REPowerEU k opatreniam, ktoré už existujú alebo sa plánujú. Mali by vysvetliť, ako tieto opatrenia vyplňajú ostávajúce medzery na vnútroštátnej úrovni a/alebo na úrovni EÚ, ktorých riešeniu sa predchádzajúce opatrenia doteraz nevenovali.

Na preukázanie vplyvu kapitoly na znižovanie závislosti od ruských fosílnych palív Komisia odporúča členským štátom, aby uviedli predpokladané zníženie dovozu zemného plynu z Ruska v roku 2027 v porovnaní s rokom 2019 (v miliardách kubických metrov). Tieto informácie by sa mohli ukázať ako veľmi užitočné na pochopenie celkového úsilia členského štátu o dosiahnutie cieľov plánu REPowerEU.

c) Opis reforiem a investícií

V súlade s pododdielom 3 vzoru, ktorý Komisia poskytla v januári 2021 (5), by členské štáty mali podrobne opísať konkrétne reformy a investície, ktoré sa majú (čiastočne) financovať v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako aj ich vzájomné prepojenia a synergie.

Členské štáty môžu do tohto oddielu zahrnúť a) úplne nové opatrenia alebo b) opatrenia uvedené v už prijatých vykonávacích rozhodnutiach Rady, ktoré budú rozšírené (6). V druhom prípade by členské štáty mali uviesť krížový odkaz na už poskytnuté dôkazy a analýzy a obmedziť dodatočné informácie len na tie prvky, ktoré sa upravujú, najmä na aktualizované náklady a dodatočné míľniky a ciele. Členské štáty so zníženým maximálnym finančným príspevkom môžu takisto c) presunúť opatrenia, na ktoré sa odkazuje v už prijatých vykonávacích rozhodnutiach Rady, do kapitoly REPowerEU, ak sú určené na podporu príslušných cieľov tejto kapitoly. Tieto opatrenia sa nemusia rozširovať a môžu sa pripočítať k sume odhadovaných nákladov, ktorá sa rovná zníženiu maximálneho finančného príspevku.

d) Projekty s cezhraničným alebo viacnárodným rozmerom alebo účinkom

Členské štáty by mali v tejto kapitole uviesť opatrenia s cezhraničným alebo viacnárodným rozmerom alebo účinkom a pre každé opatrenie uviesť odhadované náklady a podiel z celkových odhadovaných nákladov na všetky opatrenia uvedené v kapitole REPowerEU.

Patria sem informácie o ostatných členských štátoch zapojených do projektov a prípadné koordinačné mechanizmy na zaistenie včasného dokončenia týchto cezhraničných projektov.

(4) Členské štáty môžu v súlade s článkom 21c ods. 1 presunúť rozšírenia existujúcich opatrení do kapitoly REPowerEU. Na základe článku 21c ods. 2 môžu členské štáty so zníženým maximálnym finančným príspevkom po aktualizácii v júni 2022 presunúť existujúce opatrenia do kapitoly REPowerEU bez toho, aby ich rozšírili.

(5) Usmernenie pre členské štáty k plánom obnovy a odolnosti – časť 2/2, SWD(2021) 12 final, Brusel 22. 1. 2021, s. 5 – 6 (https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/document_travail_service_part2_v3_en.pdf).

(6) Viac informácií o rozširovaní opatrení nájdete v usmernení pre členské štáty k plánom obnovy a odolnosti v kontexte plánu REPowerEU, oznámenie Komisie (2022), Brusel, 12. 5. 2022, s. 21 (https://ec.europa.eu/info/files/commission-notice-guidance-recovery-and-resilience-plans-context-repowerEU_en).

Členské štáty by pre každé opatrenie s cezhraničnými alebo viacnárrodným rozmerom alebo účinkom mali poskytnúť krátke vysvetlenie:

- či sa opatrením riešia výzvy identifikované v posúdení potrieb pre plán REPowerEU, ktoré vykonala Komisia 18. mája 2022,
- príspevku k znižovaniu závislosti od fosílnych palív a dopytu po energii a očakávaného účinku na cezhraničné energetické toky ALEBO
- príspevku k bezpečnosti dodávok energie v Únii.

Ak členský štát uvedie, že opatrenia v kapitole REPowerEU nespĺňajú uvedenú cieľovú hodnotu 30 %, tento oddiel by mal obsahovať vysvetlenie príslušných dôvodov.

e) **Konzultácie s miestnymi a regionálnymi orgánmi alebo inými príslušnými zainteresovanými stranami**

Členské štáty by mali v tomto oddiele doplniť zhrnutie konzultačného procesu s miestnymi a regionálnymi orgánmi a inými príslušnými zainteresovanými stranami, pokiaľ ide o začlenenie kapitoly REPowerEU. V takýchto zhrnutiach by sa mali uvádzať konzultované zainteresované strany, výsledok konzultácií a opis, ako sa získané príspevky zohľadnili v kapitolách REPowerEU.

f) **Digitálny rozmer**

Členské štáty by mali označiť reformy a investície zahrnuté v kapitolách REPowerEU, ktoré sa majú financovať v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, a to s použitím metodiky digitálneho označovania stanovenej v článku 19 ods. 3 písm. f) a prílohe VII k nariadeniu o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti.

g) **Klimatické a environmentálne označovanie**

Členské štáty by mali postupovať podľa pokynov uvedených vo vzore z januára 2021, ktorý bol poskytnutý pre počiatočný plán obnovy a odolnosti⁽⁷⁾. Je potrebné poznamenať, že okrem celkového cieľa v oblasti klímy na úrovni 37 % pre plán obnovy a odolnosti ako celok a opatrení prispievajúcich k zelenej transformácii vrátane biodiverzity alebo k riešeniu z nej vyplývajúcich výziev musí aj samotná kapitola REPowerEU dosiahnuť cieľ v oblasti klímy na úrovni aspoň 37 % na základe celkových odhadovaných nákladov na opatrenia zahrnuté v kapitole REPowerEU.

h) **Zásada „výrazne nenarušiť“**

Členské štáty by mali pre každé opatrenie zahrnuté do kapitoly REPowerEU, na ktoré sa nevzťahuje výnimka zo zásady „výrazne nenarušiť“, poskytnúť vlastné posúdenie dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“ s použitím vzoru uvedeného v prílohe I k technickému usmerneniu týkajúcemu sa uplatňovania zásady „výrazne nenarušiť“ (2021/C 58/01), kde by mali podrobne opísať, ako sa zaistí dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“. Ak je to možné a relevantné, členské štáty sa vyzývajú, aby v rámci vlastného posúdenia poskytli aj kvantitatívny odhad vplyvu opatrení na životné prostredie.

V prípade opatrení, ktoré by členské štáty chceli navrhnuť v rámci výnimky zo zásady „výrazne nenarušiť“, môže Komisia predložiť pripomienky alebo požiadať o dodatočné informácie, ktoré by mal dotknutý členský štát poskytnúť, pokiaľ ide o to, či sú splnené podmienky na použitie výnimky stanovenej v nariadení o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti.

i) **Financovanie a náklady**

Členské štáty by mali poskytnúť informácie o odhadovaných celkových nákladoch na opatrenia uvedené v kapitole REPowerEU a podložiť ich vhodným odôvodnením. Pri každej novej reforme a investícii by mali byť zahrnuté všetky prvky uvedené v oddiele 10 vzoru z roku 2021⁽⁸⁾. V prípade rozšírených opatrení, keď sa zmena týka len rozsahu opatrenia, by členské štáty mali poskytnúť informácie o upravených odhadovaných celkových nákladoch; ak nedošlo k žiadnym zmenám odôvodnenia nákladov v porovnaní s počiatočným plánom, členské štáty môžu jednoducho uviesť, že predchádzajúce údaje ostávajú nezmenené.

(7) https://ec.europa.eu/info/files/commission-staff-working-document-draft-template-recovery-and-resilience-plans_en

(8) Usmernenie pre členské štáty k plánom obnovy a odolnosti – časť 1/2, SWD(2021) 12 final, Brusel 22. 1. 2021.